

Koalicija nevladnih organizacij za TNP

**CIPRA Slovenija,
DOPPS - Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije,
Društvo za ohranjanje naravne dediščine Slovenije,
Društvo za okolje, družbo, naravo in zdravje Ljubljana,
Društvo Mountain Wilderness Slovenija,
Društvo za permakulturo Slovenije,
Društvo slovenskih pisateljev (DSP),
Društvo za ohranjanje okolja, Bled,
Gorenjsko ekološko združenje,
Iniciativni odbor za ohranitev Triglavskega narodnega parka,
Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške
fakultete Univerze v Ljubljani
Planinsko društvo Domžale
Planinsko društvo Jakob Aljaž Maribor
Planinsko društvo RTV Ljubljana,
Primož Lampič,
Naša Slovenija/Slovenia Nostra;
Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa;
Zavod za oživitev civilne družbe;
Zveza društev za varstvo okolja,
Zveza ekoloških gibanj – ZEG,
Zveza geografskih društev Slovenije,
ZRC – SAZU in
Društvo za naravo - Jalovec**

Osnutek zakona o Triglavskem narodnem parku

12. 5. 2005

1. Uvod

Nov Zakon o Triglavskem narodnem parku je potreben zaradi uskladitve s spremembami slovenskega družbenega sistema in zakonodaje od leta 1990, z zakonodajo Evropske Unije in z razvojem načel upravljanja zavarovanih območij v svetu. Nov Zakon o TNP bi moral biti sprejet že v enem letu po sprejemu Zakona o varstvu narave leta 2001. V letu 2003 je poslanec Dušan Vučko s sopodpisniki v parlamentarno proceduro vložil predlog Zakona o TNP, ki je naletel na široko nasprotovanje med nevladnimi okoljskimi organizacijami in strokovnimi inštitucijami. Civilna družba se je dejavno vključila v javno razpravo o tem predlogu z organizacijo dveh posvetov na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in enega na Bledu. Julija 2004 so nevladne organizacije pozvale državne organe naj interventno ustavijo posege, ki grozijo da bi razvrednotili park ravno v času sprejemanja novega zakona.

Koalicija dvaindvajsetih nevladnih organizacij za ohranitev Triglavskega narodnega parka je novembra 2004 na Državni zbor RS in Vlado RS naslovila Spomenico, s katero so izrazile svoje poglede in zahteve v zvezi s predlaganim novim zakonom o Triglavskem narodnem parku, ki je v postopku v Državnem zboru. (besedilo spomenice je v prilogi). Po parlamentarnih volitvah in spremembi vlade v jeseni 2004 se je postopek sprejemanja zakona o TNP nadaljeval.

V decembru 2004 in januarju 2005 so predstavniki koalicije NVO opravili razgovore s predlagatelji zakona v novem sklicu DZ in drugimi predstavniki države in politike, na katerih je bilo govora o vsebini zakona in o procesu njegovega sprejemanja. Na podlagi študija predloženega teksta zakona ter razgovorov je bil sprejet enoten sklep nevladnih organizacij, da osnutek zakona o TNP iz prejšnjega sklica DZ ne nudi ustreznih možnosti za uveljavitev zahtev iz Spomenice in tudi ne zagotavlja kakovostnega razvoja Triglavskega narodnega parka v skladu z njegovim pomenom za Slovenijo in sodobnimi mednarodnimi standardi. Koalicija se je odločila, da pripravi nov osnutek zakona, ki ga bo ponudila predlagateljem, vladi, Državnemu zboru, lokalnim skupnostim in celotni Slovenski javnosti kot podlago za dogovor o prihodnosti enega najdragocenejših območij Slovenije.

Ožja delovna skupina za pripravo osnutka zakona o TNP, v kateri sodelujejo Marjeta Keršič Svetel, Marija Zupančič Vičar, Franci Feltrin in Jernej Stritih, je ob podpori pravnega strokovnjaka Boruta Šanteja pripravila izhodišča za zakon in osnutek besedila členov, o katerih je Koalicija NVO razpravljala na sestankih 19. februarja, 12. marca in 29. marca 2005.

V tem dokumentu so najprej predstavljena izhodišča za zakon, sledi pa jim delovno besedilo členov zakona. Namen izhodišč je na pregleden način predstaviti cilje, načela in pogloblitve rešitve na katerih naj bi temeljil predlagani zakon, in omogočiti široko vsebinsko razpravo o prihodnosti parka in o zakonu. Besedilo členov sledi izhodiščem in daje osnovo za odločanje o bodoči vsebini samega zakona. Tako izhodišča kot besedilo členov sta pripravljena s prostovoljnim delom članov NVO in zelo omejenim strokovnim vložkom, in besedila niso lektorirana. Zaradi tega je treba ta dokument brati predvsem kot delovno gradivo, pri katerem je vsebina pomembnejša od oblike.

Koalicija NVO za TNP in druge zainteresirane organizacije civilne družbe želijo sodelovati v nadaljnjem postopku sprejemanja zakona TNP v skladu z Aarhuško konvencijo, in v skladu s tradicijo odločanja o usodi Triglavskega narodnega parka v Sloveniji od prvih pobud v začetku dvajsetega stoletja. V ta namen Koalicija vztraja, da so njeni predstavniki enakovredno vladnim predstavnikom zastopani (uradno imenovani) v vseh strokovnih in drugih skupinah, komisijah, itd., ki bodo pripravljale in določale:

- meje parka in varstvenih območij (vključno s kartami)
- varstvene režime v TNP oziroma v njegovih posameznih območjih
- določbe o prostorskih in razvojnih vprašanjih
- določbe o upravljanju
- določbe o kaznih.

Koalicija si pridržuje pravico v procesu odločanja in sprejemanja zakona javno zastopati svoja stališča, kot so predstavljena v tem dokumentu.

2. Pristop

Nevladna izhodišča za zakon o TNP temeljijo na zakonih s področja ohranjanja narave, uveljavljanja javnega interesa za kulturo in varstva kulturne dediščine ter okoljske in druge zakonodaje Republike Slovenije ter na zakonodaji Evropske Unije. Izhodišča tudi temeljijo na eni strani na mednarodnih primerih najboljše prakse na področju upravljanja velikih zavarovanih območij, na drugi strani pa na predlogih za izboljšanje delovanja parka v slovenskem naravnem, kulturnem, pravnem, institucionalnem in izvedbenem kontekstu. Na ta način so bili oblikovani nekateri predlogi rešitev, ki gredo bistveno dlje od sedanjega predloga zakona pa tudi druge obstoječe zakonodaje, in ki bodo lahko koristile tudi pri drugih zavarovanih območjih.

Najpomembnejše ideje, ki jih prinašajo ta izhodišča so:

- Ciljna naravnost zakona in upravljanja
- Celovitost in enotnost upravljanja
- Zastopanost deležnikov v odločanju in upravljanju
- Medsebojna povezanost inštrumentov načrtovanja in upravljanja s parkom

V nadaljevanju so v treh tabelah prikazani predlagani cilji zakona, glavna načela na katerih naj bi temeljil zakon in upravljanje parka ter pogloblitve predlagane rešitve.

3. Cilji zakona

Cilj	Obrazložitev
Izvajanje določil Zakona o ohranjanju narave	Ta določa, da je potrebno sprejeti nov zakon o TNP
Izvajanje ptičje in habitatne direktive EU (Natura 2000)	TNP kot celota je varstveno območje po obeh direktivah in udejanjanje obeh direktiv mora biti vključeno v ustanovitev in upravljanje parka. Neracionalno bi bilo vzpostavljati vzporeden tir predpisov, načrtov in izvedbenih mehanizmov za Naturo 2000 na območju parka.
Spoštovanje in izvajanje mednarodnih konvencij: <ul style="list-style-type: none"> • Konvencija o varstvu dediščine človeštva • Biotska raznovrstnost • Ramsar • Bern • Alpska • Aarhus • Granadska konvencija o stavbni/naselbinski dediščini • Malteška konvencija o arheološki dediščini • Evropska konvencija o krajini 	S pomočjo TNP se v Sloveniji izvaja vrsta mednarodnih obveznosti države, zato mora zakon integrirati zahteve vseh konvencij, ki se nanašajo na park.

<ul style="list-style-type: none"> • UNESCO – va konvencija o nematerialni kulturni dediščini 	
<p>Ohranjanje naravnih vrednot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naravni procesi in divjina, • vrste, • habitati 	Namen TNP je hkrati ohranjanje naravnih procesov v smislu divjine in določenih habitatov, ki so rezultat antropogenega vpliva (npr. travišča s kukavičnicami, ki so prioriteten habitat EU). Mozaik divjine in ohranjenih habitatov zagotavlja visoko biotsko raznovrstnost (na ravni ekosistemov, habitatov in vrst) ter ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst.
<p>Ohranjanje kulturnega in duhovnega izročila:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kulturna krajina, • estetske vrednote, • stavbna dediščina, • arheološka dediščina • tehniška dediščina • zgodovinska dediščina, • vzorci rabe, • načini življenja, • šege in navade, • tradicionalno znanje 	Ohranjanje kulturnega izročila je že zdaj pomembna naloga TNP, ki pa mora biti jasno izražena tudi v zakonu kot ustanovitvenem aktu. Naravna in kulturna dediščina sta neločljivo povezani, zato mora zakon o TNP nuditi trajno podlago za ohranjanje obeh, kot tudi drugih značilnosti in vrednot, pomembnih za ohranjanje identitete prebivalstva in prostora.
Doživljanje narave, kulturnega izročila in duhovnih vrednot alpskega prostora za vse ljudi	Triglav in Julijske Alpe imajo poseben simbolni in kulturni pomen za Slovence, in predstavljajo javno dobro mednarodnega pomena. Park mora vsem omogočiti doživetje vsebine parka in osmisliti razlagalni in učeči pomen zavarovanega območja.
Gospodarski in socialni razvoj lokalnih skupnosti v vplivnem območju (občine, regije)	TNP predstavlja gospodarski, prostorski, kulturni in socialni kapital za državo, občine in regije v katerih se nahaja. Zakon naj bi zagotovil, da bo TNP, v sinergiji z ostalimi cilji parka, tudi dejansko koristil v razvojnem smislu.
Telesna sprostitvev	Park naj nudi izjemne možnosti za telesno in umsko sprostitvev (rekreacijo) na tak način, da predmet ohranjanja (naravne in kulturne vrednote) v parku ne bo ogrožen.
Zagotavljanje okoljskih storitev: biotska raznovrstnost, voda, zrak, genetski viri...	Dolgoročno zagotoviti okoljske storitve, ki jih za državo in širše območje opravljajo ekosistemi na področju parka: ohranjanje biotske pestrosti z genetskimi viri, uravnavanje vodnega režima in zagotavljanje kakovosti voda, čist zrak...
Raziskovalna dejavnost	Park in upravljanje z njim služi tudi kot študijski objekt za ustvarjanje novega znanja o naravi, interakciji med človekom in naravo in o človekovem razvoju. S tem namenom je razglašen tudi kot Biosferni rezervat programa MAB UNESCO in opredeljen kot krajinsko območje nacionalnega pomena zaradi simbolne in kulturne vrednosti v SPRS.
Usklajevanje in izvajanje državnih in lokalnih politik na	Zakon o parku mora preko svojih določil in mehanizmov zagotoviti doseganje ciljev parka s pomočjo celovitega

teritoriju parka in vplivnem območju	upravljanja z vsemi viri na teritoriju parka.
Sodelovanje javnosti pri odločanju, načrtovanju in upravljanju	Zakon mora zagotoviti ustrezno udeležbo deležnikov pri odločanju, načrtovanju in upravljanju. Najpomembnejši deležniki so: Država, občine, prebivalci parka, lastniki zemljišč, gospodarstvo, nevladne organizacije, širša javnost

4. Načela

Načelo	Obrazložitev
Načelo previdnosti	Je temeljni razlog za ustanovitev samega parka. Morebitno pomanjkanje informacij ali negotovost ne moreta biti razlog za odlašanje z ukrepi ohranjanja. Upravljanje parka mora biti zastavljeno tako, da ohranja možnosti bodočega razvoja tako ekosistemom in vrstam kot tudi človeku.
Celovitost parka kot območja in vrednote državnega pomena	Park je zavarovan kot celota in se v vrednostnem smislu ne deli na več ali manj vredna območja (npr. osrednje in robno). Na različna območja oz. cone se deli glede na namene in cilje v skladu s kategorijami IUCN. Ohranjanje divjine in kulturne krajine ter poseljenosti sta enakovredna cilja parka, ki ju dosega na prostorsko ločenih območjih.
Upravljanje usmerjeno v doseganje namena parka	Upravljanje parka je namenjeno doseganju namena parka, ki je določen z zakonom
Načelo sodelovanja	Deležniki: državni organi, lokalne skupnosti, lastniki zemljišč, prebivalci, nevladne in strokovne interesne skupine sodelujejo pri upravljanju parka.
Integralno upravljanje	Uprava parka ima polnomočje za upravljanje s parkom, ki združuje državne funkcije (izdajanje dovoljenj, nadzor), upravljanje z zemljišči v državni lasti, upravljanje z naravnimi viri in druge funkcije potrebne za upravljanje s teritorijem parka.
Smernice IUCN <ul style="list-style-type: none"> • za kategorije zav. območij • Parki za življenje Smernice ICOMOS - UNESCO - ICCROM za kulturno dediščino Smernice CEMAT za podeželsko dediščino	Za conacijo in upravljanje se uporabljajo smernice IUCN. Velik del parka ustreza kategoriji II. Narodni park, zaradi tega je nacionalno poimenovanje Triglavski narodni park povsem upravičeno. Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi temelji na načelih programa IUCN »Parki za življenje«. Za coniranje in upravljanje kulturne dediščine se uporabljajo smernice s področja varstva kulturne dediščine in s področja urejanja prostora.
Principi in kriteriji PAN Parks	Park naj bi pridobil certifikat kakovosti PAN Parks, ki ga je kot evropski standard kakovosti zavarovanih območij

	<p>divjine razvil WWF in je povsem kompatibilen s smernicami IUCN. Principi PAN Parks so:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kakovost naravnih vrednote 2. Učinkovito upravljanje 3. Upravljanje z obiskom 4. Trajnostni turizem 5. Partnerstvo
Načelo solidarnosti	Zakon o TNP je družbena pogodba med vsemi državljani in lokalno skupnostjo o zagotavljanju javnega dobra in storitev parka, in o koristih, ki jih imajo od tega lokalni prebivalci (Biosferni rezervat) in park od njih.

5. Poglavitne rešitve

Rešitev	Obrazložitev
Ciljna naravnost in členitev območij	<p>Cone so določene po ciljeh upravljanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohranjanje naravnih procesov: Območja divjine (IUCN I) • Ohranjanje naravnih procesov in doživljanje narave: Območja ohranjanja in doživljanja narave (IUCN II) • Ohranjanje habitatov, kulturne krajine, kulturnega izročila: Območja kulturne krajine (IUCN V), • Dostopnost, gospodarski, in socialni razvoj, telesna sprostitev, doživljanje: Infrastrukturne površine (Vogel, vojašnica in poligon na Pokljuki, državne ceste),
Vplivno območje	<p>Izven parka se določi vplivno območje, kjer se locirajo dejavnosti in infrastruktura, ki so povezani s parkom, pa ne morejo biti v njem. Razvojne spodbude so enake kot v parku. Izvaja se koordinacija upravljanja in prostorskega razvoja, varovanje parka pred negativnimi daljinskimi vplivi (npr. prepoved vnosa genetsko modificiranih organizmov in invazivnih tujerodnih vrst, hrup, svetlobno onesnaženje). Obsega območja parkovnih občin, izven parka.</p>
Določitev meja varstvenih območij	<p>Zunanje meje parka so nespremenjene, lahko pa se vključijo tista območja, ki so zaradi svojih naravnih in kulturnih vrednot primerna za razglasitev kot novih delov TNP. Najmanj tri četrtine območja narodnega parka mora biti zavarovanega kot območja divjine in območja ohranjanja in doživljanja narave, ki sta enakovredni kategoriji kot kategorija I (divjina) in II (narodni park) po mednarodnih kriterijih za zavarovana območja (IUCN). Praviloma ostanejo meje sedanjega osrednjega območja meje teh dveh območij s tem, da je potrebno določiti še druge dele TNP kot območje divjine oziroma območja ohranjanja in doživljanja narave, če želimo mednarodno priznanje narodnega parka kategorije II (IUCN).</p>

Obstoječe dejavnosti in pravice	Nujno je ugotoviti dejanske razmere glede obstoječih dejavnosti in pravic, ki so v nasprotju s cilji in nameni posameznih varstvenih območij narodnega parka in na tej podlagi predlagati v načrtu upravljanja postopno prenehanje teh dejavnosti, kar naj bo omogočeno na eni strani z določbo v zakonu o TNP (prehodno obdobje največ 20 let, v katerem se morajo ob obnovah prilagoditi sektorski načrti) in s finančno podporo države za tak prehod (odkup zemljišč, oprostitev davka na katastrski dohodek za nepremičnine izven rabe).
Svet	Svet parka naj bi zagotovil demokratično legitimnost parka kot celote in omogočil celovito upravljanje z njim. Sestavljajo ga naslednji predstavniki: <ul style="list-style-type: none"> • Država (imenovanje vlade) • Občine (volitve – občinski svet) • Prebivalci parka (volitve - splošne) • Lastniki • Javnost/civilna družba
Skupščina	Namen skupščine je udeležba javnosti pri odločanju v obliki posvetovalnega telesa, ki daje predloge in pripombe k delu upravljavca ter obravnava in daje smernice ter mnenja k upravljavskemu načrtu. Sestava: lastniki, občine, prebivalci, zveze in društva, zbornice, NVO-ji, ... ki živijo oziroma delujejo na območju parka. Zastopstvo v skupščini po predstavnikih interesnih skupin.
Regionalna zasnova prostora	Obvezna je priprava enotnega in celostnega strateškega (varstvenega, prostorskega in razvojnega) akta za varovano območje, to je regionalne zasnove prostorskega razvoja po Zakonu o urejanju prostora. Svet TNP je eden od partnerjev pri sprejemanju tako kot Vlada in Občinski sveti. Krajinska zasnova in infrastruktura državnega pomena sta obvezni skupni vsebini regionalne zasnove prostorskega razvoja, strategij prostorskega razvoja občin oziroma prostorskih redov občin. V primeru, da zasnova ni sprejeta, se prostorski red za TNP pripravi po proceduri za lokacijski načrt za objekt državnega pomena.
Načrt upravljanja	Nepoznavanje situacije ne odvezuje od dolžnosti ukrepanja: Načrt upravljanja so predvsem cilji in ukrepi, opis stanja pa predvsem služi določanju ciljev in ukrepov. Regionalna zasnova prostorskega razvoja je del načrta upravljanja. Ta je nadrejen prostorskim redom in sektorskim načrtom, to je gozdnogospodarskim načrtom, vodnogospodarskim načrtom, lovskim načrtom itd.
Razvojni program in razvojna sredstva	Za razvojne podpore se za območje parka v sodelovanju z regijami in lokalnimi skupnostmi pripravi poseben operativni program, ki izhaja iz izrabe lokalnih razvojnih možnosti, kompatibilnih s cilji parka, in postane del načrta razvojnih

	<p>programov na državni ravni. Ne smejo biti pripravljene v nasprotju z regionalnimi zasnovami, redi in programi. Razvojna sredstva za park in vplivno območje se zagotovijo z zakonom. Poleg proračunskih sredstev so temu namenjeni prihodki od vstopnine, prihodki od naravnih virov, prihodki od certificiranja...</p>
<p>Uprava parka je javna agencija ustanovljena z zakonom, ki ima določene lastnosti upravnega organa in posebne lokalne skupnosti</p>	<p>Pristojnosti in odgovornosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upravni postopek = upravna enota za območje TNP – izdaja dovoljenja za posege na področju parka • Ima nadzor na državno lastnino in programi na področju parka • Nadzorna služba s pooblastili ekvivalentnimi lokalni redarski službi na področju prometa • Spodbujanje trajnostnega razvoja, vključno z razvojem podeželja, na področju parka.
<p>Partnerstva</p>	<p>Uprava parka sklepa partnerstva z lokalnimi skupnostmi, lastniki, podjetji, NVO itd. za opravljanje posameznih upravljaljskih funkcij. Pri tem morajo biti partnerji zavezani ciljem parka ter sprejetim aktom in programom in odgovorni za njihovo doseganje v okviru funkcij, ki jih prevzamejo. Npr. Planinska zveza in pota, parkiranje na Vršiču, Mangrtu, Vratih, Bohinju, upravljanje turistične destinacije Julijske Alpe... Razvoj zaščitne znamke proizvodov. Park partnerjem lahko izdaja certifikate kakovosti ali izvora.</p>
<p>Popularizacija parka, interpretacija</p>	<p>Park mora imeti dejavno vlogo pri vzgoji in izobraževanju ter promociji parka, varstva narave in negovanja kulturnega izročila.</p>

ZAKON O TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU
Predlog Koalicije nevladnih organizacij
12. 5. 2005

Kazalo:

SPLOŠNE DOLOČBE.....	13
.....	13
1. člen (narodni park).....	13
2. člen (namen narodnega parka).....	13
3. člen (pomen izrazov).....	13
1.DIVJINA JE OBMOČJE, KI JE SKUPAJ S SVOJIMI AVTOHTONIMI RASTLINSKIMI IN ŽIVALSKIMI ZDRUŽBAMI TER EKOSISTEMI V NARAVNEM STANJU IN KJER JE ČLOVEK LE OBISKOVALEC. NA OBMOČJU DIVJINE, KI MORA BITI DOVOLJ VELIKO, DA OMOGOČA NJENO OHRANJANJE IN NEMOTENO DELOVANJE NARAVNIH SIL, STA PRISOTNOST IN VPLIV ČLOVEKA ZANEMARLJIVA IN NA NJEM NI STALNIH POSEGOV V OKOLJE.....	13
2.OBMOČJA Z ZNAČILNOSTMI DIVJINE SO OBMOČJA, KJER JE PRISOTEN MANJŠI VPLIV ČLOVEKA ALI SO PREMAJHNA, DA BI JIH LAHKO OZNAČILI ZA PRAVO DIVJINO, IMAJO PA ZNAČILNOSTI, ZARADI KATERIH JIH LJUDJE DOŽIVLJAJO KOT POMEMBNE PREOSTANKE NEOKRNJENE NARAVE OZIROMA DIVJINE. KRITERIJI ZA OPREDELITEV ZNAČILNOSTI DIVJINE SO:.....	14
00DODALJENOST OD NASELIJ.....	14
00NEDOSTOPNOST.....	14
00DODOTNOST CEST.....	14
00DODOTNOST MOTORNEGA PROMETA.....	14
00NEOKRNJEN VIDEZ	14
00VISOKA DOŽIVLJAJSKA VREDNOST POKRAJINE	14
3.KULTURNA KRAJINA SO POSEBNI TOPOGRAFSKO RAZMEJENI DELI KRAJINE, KI SO NASTALI S SOUČINKOVANJEM ČLOVEŠKIH IN NARAVNIH DEJAVNIKOV, KI SESTAVLJAJO EKOLOŠKO, PROSTORSKO, ETNOGRAFSKO, KRAJINSKO ALI ARHITEKTURNO CELOTO MEDSEBOJNO POVEZANIH HABITATOV, ZGRADB, INFRASTRUKTURE IN VZORCEV NJIHOVIH POVEZAV. KULTURNA KRAJINA PRIKAZUJE RAZVOJ ČLOVEŠKE DRUŽBE IN NJENO NASELITEV IN ZNAČILNOSTI V ČASU IN PROSTORU TER IMA ZATO SOCIALNO IN KULTURNO PREPOZNAVNO VREDNOST NA RAZLIČNIH PROSTORSKIH RAVNEH. NA OBMOČJU KULTURNE KRAJINE JE VPLIV ČLOVEKA ZNATEN, VENDAR NE UNIČUJOČ.....	14
4.IUCN JE IUCN - SVETOVNA ZVEZA ZA OHRANJANJE NARAVE.....	14
5.ICOMOS – SVETOVNA ZVEZA ZA OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE.....	14
6.EKOTURIZEM JE POSEBNA OBLIKA TURIZMA, KOT JO DEFINIRA SVETOVNA TURISTIČNA ORGANIZACIJA (WORLD TOURISM ORGANIZATION) NA PODLAGI LISTINE IZ QUEBECKA (QUEBEC DECLARATION ON ECOTOURISM, MAJ 2002).	14
7.TRAJNOSTNI KULTURNI TURIZEM JE POSEBNA OBLIKA TURIZMA, KOT GA DEFINIRA CC-PAT, SVET EVROPE.	14

8.LASTNIKI ZEMLJIŠČ SO VSE FIZIČNE ALI PRAVNE OSEBE, KI IMAJO LASTNINSKO OZIROMA DRUGO STVARNO PRAVICO NA NEPREMIČNINAH NA OBMOČJU NARODNEGA PARKA.	14
9.NOSILCI JAVNIH INTERESOV SO DRŽAVNI ORGANI TER OSEBE Z JAVNIMI POOBLASTILI IN IZVAJALCI JAVNIH SLUŽB, KATERIH NALOGE SO POVEZANE Z NARODNIM PARKOM.	14
10.PARKOVNE OBČINE SO OBČINE, NA KATERIH OZEMLJU JE NARODNI PARK.	14
11.PREBIVALCI NARODNEGA PARKA SO VSE OSEBE S STALNIM PREBIVALIŠČEM NA OBMOČJU NARODNEGA PARKA.	14
12.LOKALNO SKUPNOST NA PODROČJU PARKA SESTAVLJAJO PREBIVALCI PARKA V POSAMEZNEM KRAJU ALI OBMOČJU, ORGANIZIRANI V KRAJEVNI SKUPNOSTI ALI DRUGI REPREZENTATIVNI OBLIKI ORGANIZIRANOSTI	14
13.UPRAVLJAVEC JE UPRAVA TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA.	14
14.PARTNERJI PARKA SO POSAMEZNIKI ALI ORGANIZACIJE, KI NEPOSREDNO ALI V OKVIRU SVOJE SICERŠNJE DEJAVNOSTI SODELUJEJO Z UPRAVLJAVCEM PRI URESNIČEVANJU CILJEV PARKA IN PARK AKTIVNO PODPIRAJO V SKLADU S STANDARDI, KI JIH PREDPIŠE UPRAVLJAVEC.	14
15.ZAKON O OHRANJANJU NARAVE JE ZAKON, KI UREJA PODROČJE OHRANJANJA NARAVE.	14
16.ZAKON O UVELJAVLJANJU JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO JE ZAKON, KI DOLOČA JAVNI INTERES ZA KULTURO, ORGANE, KI SO ZANJ PRISTOJNI TER MEHANIZME ZA NJEGOVO URESNIČEVANJE.	14
17.ZAKON O VARSTVU KULTURNE DEDIŠČINE JE ZAKON, KI UREJA PODROČJE VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE.	14
18.NASELJE V SMISLU TEGA ZAKONA JE PODROČJE STRNJENE POZIDAVE, KJER LJUDJE STALNO PREBIVAJO.	14
19.TRAJNOSTNI RAZVOJ JE RAZVOJ, KI ZADOSTI DANAŠNJIM POTREBAM, NE DA BI OGROŽAL MOŽNOST PRIHODNIH GENERACIJ, DA BODO ZADOSTILE SVOJIM POTREBAM. V SMISLU TEGA ZAKONA JE TRAJNOSTNI RAZVOJ TISTI RAZVOJ, KI SOČASNO ZAGOTAVLJA DOSEGANJE VSEH CILJEV PARKA DOLOČENIH S TEM ZAKONOM IN ZAGOTAVLJA OHRANJANJE VREDNOT PARKA PRIHODNJIM GENERACIJAM.	14
OBMOČJA NARODNEGA PARKA.	15
2. člen (varstvena območja)	15
3. člen (območja divjine)	15
4. člen (območja ohranjanja in doživljanja narave)	15
5. člen (območja kulturne krajine)	15
6. člen (območja naselij)	16
7. člen (infrastrukturne površine)	16
8. člen (vplivno območje)	16
UPRAVLJANJE NARODNEGA PARKA.	16
CILJI IN NAČELA UPRAVLJANJA	17
9. člen (načela upravljanja parka)	17
10. člen (enovitost upravljanja)	17

NAČRTOVANJE IN RAZVOJNI UKREPI.....	17
11. člen (načrt upravljanja).....	17
0STRATEGIJO TRAJNOSTNEGA TURISTIČNEGA RAZVOJA, NAČRT UPRAVLJANJA Z	
OBISKOM, VKLJUČNO Z NAČRTOM POTI, S PONUDBO AKTIVNOSTI V PARKU ZA	
OBISKOVALCE, NAČRTOM GIBANJA IN RAZPOREDITVE OBISKOVALCEV,	
INFORMACIJSKIH CENTROV, TEMATSKIH POTI IN PRISPEVKOM OBISKOVALCEV K	
URESNIČEVANJU CILJEV PARKA;.....	18
12. člen (postopek sprejemanja načrta upravljanja).....	18
13. člen (letni program dela).....	19
14. člen (poročanje).....	19
15. člen (razvojne usmeritve).....	19
16. člen (razvojni ukrepi).....	20
17. člen (način podeljevanja spodbud in sofinanciranja).....	22
UREJANJE PROSTORA IN GRADITEV OBJEKTOV.....	22
18. člen (regionalna zasnova prostorskega razvoja).....	22
19. člen (prostorsko načrtovanje na območju narodnega parka).....	22
20. člen (smernice za pripravo prostorskih aktov).....	22
21. člen (dovoljenja za posege v prostor).....	22
DRUGI UKREPI.....	23
22. člen (upravljanje z divjadjo).....	23
23. člen (gozdarstvo).....	23
24. člen (vode).....	23
25. člen (omejevanje prometa).....	24
26. člen (ureditev naravne vrednote).....	24
27. člen (prilagoditev obstoječih dejavnosti).....	24
ZAPOVEDI IN PREPOVEDI.....	25
28. člen (prepovedi ravnanja).....	25
29. člen (prepovedi posegov).....	26
2. člen (varstveni režimi v območju divjine).....	28
3. člen (varstveni režim na območju ohranjanja in doživljanja narave).....	28
1. člen (varstveni režimi v območju kulturne krajine).....	29
1. člen (usklajevanje varstva naravne in varstva kulturne dediščine).....	29
2. člen (Promet z nepremičninami).....	30
UPRAVLJALEC IN ODLOČANJE	30
3. člen (upravljalca).....	30
4. člen (skupščina narodnega parka).....	31
5. člen (naloge javne službe).....	32
6. člen (javna pooblastila upravljalca).....	32
7. člen (druge naloge upravljalca).....	33
1. člen (Vodenje obiskovalcev na območju narodnega parka).....	33
2. člen (pridobivanje sredstev).....	33
43. člen (podatki).....	34
NADZOR.....	34
44. člen (inšpekcijski nadzor).....	34
PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE.....	35

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (narodni park)

- (1) S tem zakonom se ureja varstvo, upravljanje in razvoj narodnega parka z imenom »Triglavski narodni park« (v nadaljnjem besedilu: narodni park).
- (2) Narodni park obsega območje osrednjega dela Julijskih Alp v približni površini 84.000 hektarjev. Meje narodnega parka, varstvenih območij in naselij so določene na državni topografski karti v merilu 1:25.000 in na digitalnem katastrskem načrtu, ki sta sestavna dela tega zakona. Izvirniki navedenih kart se hranijo pri Državnem zboru Republike Slovenije, na ministrstvu, pristojnem za ohranjanje narave in na ministrstvu, pristojnem za varstvo kulturne dediščine. Dvojniki kart se hranijo tudi na sedežih parkovnih občin in pri upravljavcu parka. Meje območja narodnega parka so informativno prikazane na publikacijski karti v merilu 1:150.000 v prilogi tega zakona.
- (3) Naravne, kulturne in duhovne vrednote Triglavskega narodnega parka so vrednote državnega pomena. Njihovo ohranjanje in varovanje je dolžnost vseh in vsakogar.

2. člen (namen narodnega parka)

- (1) Namen zakona je trajna ohranitev in varovanje naravnih, kulturnih in duhovnih vrednot osrednjega dela Julijskih Alp, in to predvsem:
  1. ohranitev divjine z ohranjenimi ekosistemi in naravnimi procesi ter biotske pestrosti,
  2. ohranitev krajinskih značilnosti, nepremične, premične in nematerialne kulturne dediščine in duhovnega izročila (kulturna krajina, oblikovana narava, stavbna dediščina, naselbinska dediščina, zgodovinska, arheološka in etnološka dediščina, vrtna arhitektura, vzorci rabe in načinov življenja, tradicionalna znanja in drugo),
  3. omogočati doživetje narodnega parka in njegovih posameznih in skupnih vrednot obiskovalcem parka,
  4. omogočati boljše možnosti za življenje in delo prebivalstva na osnovi razvojnih priložnosti, ki jih nudi območje narodnega parka,
  5. ohranitev ugodnega stanja živih bitij in njihovih habitatov,
  6. ohranitev z drugimi predpisi zavarovanih naravnih vrednot na območju narodnega parka in posebnih varstvenih območij (območja Natura 2000,),
  7. uresničevanje ciljev UNESCO programa Človek in biosfera,
  8. varovanje kakovosti vodnih virov,
  9. preprečevanje obremenjevanja okolja ter zmanjševanje obstoječega obremenjevanja okolja,
  10. obvarovanje genskih skladov
  11. omogočanje gospodarskega, kulturnega in socialnega razvoja prebivalcev na območju parka in lokalnih skupnosti, povezanih s parkom
  12. zagotavljanje možnosti za izobraževalne, šolske in znanstvene dejavnosti, povezane z narodnim parkom.

3. člen (pomen izrazov)

- (1) Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. **Divjina** je območje, ki je skupaj s svojimi avtohtonimi rastlinskimi in živalskimi združbami ter ekosistemi v naravnem stanju in kjer je človek le obiskovalec. Na območju divjine, ki mora biti dovolj veliko, da omogoča njeno ohranjanje in nemoteno delovanje

naravnih sil, sta prisotnost in vpliv človeka zanemarljiva in na njem ni stalnih posegov v okolje.

2. **Območja z značilnostmi divjine** so območja, kjer je prisoten manjši vpliv človeka ali so premajhna, da bi jih lahko označili za pravo divjino, imajo pa značilnosti, zaradi katerih jih ljudje doživljajo kot pomembne preostanke neokrnjene narave oziroma divjine. Kriteriji za opredelitev značilnosti divjine so:
    - oddaljenost od naselij
    - nedostopnost
    - odsotnost cest
    - odsotnost motornega prometa
    - neokrnjen videz
    - visoka doživljajska vrednost pokrajine
  3. **Kulturna krajina** so posebni topografsko razmejeni deli krajine, ki so nastali s součinkovanjem človeških in naravnih dejavnikov, ki sestavljajo ekološko, prostorsko, etnografsko, krajinsko ali arhitekturno celoto medsebojno povezanih habitatov, zgradb, infrastrukture in vzorcev njihovih povezav. Kulturna krajina prikazuje razvoj človeške družbe in njeno naselitev in značilnosti v času in prostoru ter ima zato socialno in kulturno prepoznavno vrednost na različnih prostorskih ravneh. Na območju kulturne krajine je vpliv človeka znaten, vendar ne uničuječ.
  4. **IUCN** je IUCN - Svetovna zveza za ohranjanje narave.
  5. **ICOMOS** – Svetovna zveza za ohranjanje kulturne dediščine
  6. **Ekoturizem** je posebna oblika turizma, kot jo definira Svetovna turistična organizacija (World Tourism Organization) na podlagi Listine iz Quebecka (Quebec Declaration on Ecotourism, maj 2002).
  7. **Trajnostni kulturni turizem** je posebna oblika turizma, kot ga definira CC-PAT, Svet Evrope.
  8. **Lastniki zemljišč** so vse fizične ali pravne osebe, ki imajo lastninsko oziroma drugo stvarno pravico na nepremičninah na območju narodnega parka.
  9. **Nosilci javnih interesov** so državni organi ter osebe z javnimi pooblastili in izvajalci javnih služb, katerih naloge so povezane z narodnim parkom.
  10. **Parkovne občine** so občine, na katerih ozemlju je narodni park.
  11. **Prebivalci narodnega parka** so vse osebe s stalnim prebivališčem na območju narodnega parka.
  12. **Lokalno skupnost** na področju parka sestavljajo prebivalci parka v posameznem kraju ali območju, organizirani v Krajevni skupnosti ali drugi reprezentativni obliki organiziranosti
  13. **Upravljavac** je Uprava Triglavskega narodnega parka.
  14. **Partnerji parka** so posamezniki ali organizacije, ki neposredno ali v okviru svoje siceršnje dejavnosti sodelujejo z upravljavcem pri uresničevanju ciljev parka in park aktivno podpirajo v skladu s standardi, ki jih predpiše upravljavec.
  15. **Zakon o ohranjanju narave** je zakon, ki ureja področje ohranjanja narave.
  16. **Zakon o uveljavljanju javnega interesa za kulturo** je zakon, ki določa javni interes za kulturo, organe, ki so zanj pristojni ter mehanizme za njegovo uresničevanje.
  17. **Zakon o varstvu kulturne dediščine** je zakon, ki ureja področje varstva kulturne dediščine.
  18. **Naselje** v smislu tega zakona je področje strnjene pozidave, kjer ljudje stalno prebivajo.
  19. **Trajnostni razvoj** je razvoj, ki zadosti današnjim potrebam, ne da bi ogrožal možnost prihodnjih generacij, da bodo zadostile svojim potrebam. V smislu tega zakona je trajnostni razvoj tisti razvoj, ki sočasno zagotavlja doseganje vseh ciljev parka določenih s tem zakonom in zagotavlja ohranjanje vrednot parka prihodnjim generacijam.
- (1) V tem zakonu uporabljeni izrazi za posameznike, zapisani v moški spolni slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za moške in ženske.

OBMOČJA NARODNEGA PARKA

2. člen (varstvena območja)

- (1) Za doseganje namena narodnega parka je območje narodnega parka razdeljeno v več varstvenih območij. Vrste varstvenih območij so območja divjine, območja ohranjanja in doživljanja narave, območja kulturne krajine, območja naselij in območja infrastrukture.
- (2) Meje varstvenih območij so določene na kartah iz 1. člena. Območja divjine ter območja ohranjanja in doživljanja narave skupaj zajemajo najmanj 75 odstotkov območja narodnega parka.

3. člen (območja divjine)

- (1) Območja divjine so namenjena prepustitvi ekosistemov naravnim procesom brez človekovih negovalnih, vzdrževalnih in drugih posegov ter ohranjanju prvobitnih naravnih območij, biotske raznovrstnosti, življenjskih prostorov rastlin in živali. Na območjih divjine je omogočen dostop ter vzgojno-izobraževalne in znanstvene dejavnosti v obsegu in na način, ki je za naravo čim manj moteč. Območje divjine je potrebno upravljati v skladu s smernicami IUCN za območja I. kategorije.
- (2) Divjina je zavarovana in upravljana na tak način, da se ohranjajo njene naravne razmere, izjemne priložnosti za doživetje narave ter značilnosti, ki imajo znanstveno, izobraževalno, estetsko ali zgodovinsko vrednost.
- (3) Območja divjine vključujejo tudi območja, kjer je trenutno vpliv človeka znaten, vendar bodo najpozneje v 20 letih po uveljavitvi tega zakona renaturirana in prepuščena naravnim procesom v skladu s prvim odstavkom.

4. člen (območja ohranjanja in doživljanja narave)

- (1) Območja ohranjanja in doživljanja narave so območja, ki so po svojih naravnih značilnostih enaka območjem divjine, vendar so predvidena za doživljanje vrednot narodnega parka ter telesni in duševni sprostitvi obiskovalcev. Za namene obiska se na teh območjih vzdržuje in zagotavlja infrastruktura, ki omogoča doživetje narave ob najmanjših možnih vplivih obiskovalcev in same infrastrukture na naravo in okolje in zagotavlja ustrezno varnost obiskovalcem. Območja ohranjanja in doživljanja narave je potrebno upravljati v skladu s smernicami IUCN za območja II. kategorije.
- (2) Območja ohranjanja in doživljanja narave vključujejo tudi območja, kjer je trenutno vpliv človeka znaten, vendar bodo najpozneje v 20 letih po uveljavitvi tega zakona renaturirana in prepuščena naravnim procesom v skladu s prvim odstavkom. Ta območja so določena na kartah iz 1. člena.
- (3) Na območju ohranjanja in doživljanja narave so posebnega varstva deležne značilnosti divjine, ki so navedene v drugi alineji 3. člena tega zakona.

5. člen (območja kulturne krajine)

- (1) Območja kulturne krajine so območja, ki so namenjena ohranjanju kulturne krajine, življenjskih prostorov in kulturnega izročila ter življenju in delu prebivalstva v parku. Območja kulturne krajine je potrebno upravljati v skladu s smernicami IUCN za območja V. kategorije in s smernicami ICOMOS za varovana območja kulturne dediščine.
- (2) Kulturna krajina se ohranja z zagotavljanjem ustrezne oblike dejavnosti, ki jo vzdržuje v zaželeni obliki in z dinamično uporabo ustreznih pravnih, ekonomskih in izvedbenih instrumentov, tako da človekove dejavnosti in posegi v prostor in okolje zagotavljajo njeno

delovanje in storitve ter ohranjanje njenih značilnosti, ki imajo kulturno, pričevalno, estetsko, zgodovinsko, ekosistemsko, biotopsko, znanstveno, izobraževalno vrednost. Izvajanje dejavnosti v parku, zlasti na področju kmetijstva, gozdarstva, domače in umetne obrti in turizma mora biti usmerjeno v trajnostni razvoj na temelju značilnosti ter naravnih in kulturnih vrednot narodnega parka.

- (3) Kadar so manjša območja kulturne krajine enklave na območju divjine ali na območju ohranjanja in doživljanja narave, je treba pri njihovem upravljanju upoštevati ohranjanje vrednot navedenih območij.

6. člen (območja naselij)

- (1) Območja naselij so območja, namenjena stalnemu bivanju obstoječega prebivalstva v okviru naravnega prirasta ter trajnostnemu kulturnemu turizmu in ekoturizmu ob upoštevanju krajevno značilnega urbanističnega in arhitekturnega oblikovanja in materialov. Območja naselij so predvidena tudi za doživljanje kulturnih vrednot tradicionalnih oblik poselitve v narodnem parku ter duševni sprostitev in uživanju ob obnovljeni stavbni in naselbinski dediščini in krajevno značilnih dejavnostih in obrteh. Za namene obiska se na teh območjih vzdržuje in zagotavlja javna infrastruktura za potrebe prebivalcev in obiskovalcev ter infrastruktura, ki pripomore k doživetju vrednot narodnega parka. Območja naselij je potrebno upravljati v skladu s smernicami ICOMOS za varovana območja kulturne dediščine in določili Granadske konvencije.

7. člen (infrastrukturne površine)

- (1) Infrastrukturne površine so površine prometne infrastrukture državnega pomena, športno-rekreacijskih objektov in naprav, objektov obrambe države in drugi objekti državnega pomena, ki na območju TNP že obstajajo na dan uveljavitve tega zakona. Infrastrukturne površine nimajo visoke vrednosti v smislu naravnih in kulturnih vrednot, so pa locirane znotraj parka in so pomembne za dostopnost, gospodarski in socialni razvoj lokalnih skupnosti ter za telesno in duševno sprostitev obiskovalcev. Upravljanje infrastrukturnih površin služi namenu narodnega parka, preprečuje nadaljnje razvrednotenje teh površin in preprečuje škodljive vplive na druga območja parka.

8. člen (vplivno območje)

- (1) Vplivno območje narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: vplivno območje) je namenjeno dejavnostim, povezanih z narodnim parkom, ter preprečevanju škodljivih daljinskih vplivov na narodni park.
- (2) Vplivno območje so tisti deli parkovnih občin, ki ne segajo na območje narodnega parka.
- (3) V vplivno območje se umeščajo tiste dejavnosti in infrastruktura, ki so povezane z narodnim parkom, pa zaradi varstvenih vidikov ne morejo biti umeščene v njegovo območje.
- (4) V vplivnem območju se spodbuja gospodarski, prostorski, kulturni in socialni razvoj, ki temelji na narodnem parku kot na ekonomskem viru (turizem, ekološko kmetijstvo, kulturni turizem, kulturne poti in podobno).
- (5) Na vplivnem območju je potrebno zagotoviti biokoridorje za prehod prosto živečih živali.
- (6) Na vplivnem območju je prepovedan vnos gensko spremenjenih organizmov in invazivnih tujerodnih vrst v naravno okolje.
- (7) Vplivno območje je upravičeno do vzpodbud in razvojnih ukrepov, vendar v manjšem obsegu kot območje narodnega parka

UPRAVLJANJE NARODNEGA PARKA

Cilji in načela upravljanja

9. člen (načela upravljanja parka)

- (1) Cilj upravljanja narodnega parka je uresničevanje namena narodnega parka iz 2. člena.
- (2) Upravljanje narodnega parka je enovito. Upravljanje narodnega parka izvaja upravljalec.
- (3) Upravljalec izvaja upravljanje v partnerskem odnosu z lokalnimi skupnostmi z območja parka, prebivalci narodnega parka in lastniki zemljišč. Upravljalec mora pri upravljanju zagotoviti tudi udeležbo nosilcev javnih interesov, drugih zainteresiranih organizacij ter širše javnosti.
- (4) Upravljalec je pristojen za usklajevanje in nadzor vseh dejavnosti v zvezi z upravljanjem narodnega parka.
- (5) Morebitno pomanjkanje informacij oziroma znanstvena negotovost ni razlog za odlašanje pri sprejemanju ukrepov ohranjanja v narodnem parku.
- (6) Upravljalec zagotavlja kakovost upravljanja parka s certifikacijo po mednarodnih standardih kakovosti.
- (7) Upravljalec si mora prizadevati za pridobitev certifikata kakovosti PAN Parks.
- (8) Upravljalec mora zagotavljati izpolnjevanje pogojev za Diplomo Sveta Evrope.

10. člen (enovitost upravljanja)

- (1) Upravljanje narodnega parka obsega določanje ciljev za uresničevanje namena narodnega parka in določanje ter izvajanje ukrepov za njihovo doseganje. V upravljanje narodnega parka je integrirano tudi upravljanje naravnih vrednot in kulturne dediščine, ki so zavarovani z drugimi predpisi, predvsem:
  - upravljanje ožjih zavarovanih območij znotraj območja narodnega parka, ki so zavarovana z drugimi predpisi o ohranjanju narave (naravni spomeniki, strogi naravni rezervati, naravni rezervati),
  - upravljanje zavarovanih območij Nature 2000 na območju parka,
  - upravljanje, napredek in promocija varstva kulturnih spomenikov, naselbinske, stavbne, arheološke, zgodovinske in druge kulturne dediščine na območju narodnega parka.
  - Upravljanje krajinskih območij nacionalne prepoznavnosti zaradi simbolnega in kulturnega pomena iz SPRS, ki so v območju parka..
- (2) Upravljalec lahko na podlagi zakona ali v soglasju s pristojnim nosilcem javnega interesa in v soglasju z ustanoviteljem izvaja tudi upravljanje določene vrste naravne dobrine ali naravnega vira ali druge vsebine na območju parka.
- (3) Upravljanje narodnega parka obsega tudi gospodarjenje z vsemi zemljišči in objekti v državni lasti, ki so povezani z uresničevanjem namena parka.

Načrtovanje in razvojni ukrepi

11. člen (načrt upravljanja)

- (1) Načrt upravljanja parka je temeljni akt upravljanja s parkom. V načrtu upravljanja se določijo cilji, pomembni za uresničevanje namena narodnega parka in ukrepi za uresničevanje teh ciljev. Načrt upravljanja je podlaga za urejanja prostora, rabo in gospodarjenje z naravnimi viri in naravnimi dobrinami, ohranjanje krajinske in arhitekturne identitete ter izvajanje gospodarskih javnih služb in drugih javnih služb na območju narodnega parka.

- (2) Predpisi, plani, načrti in programi pristojnih državnih organov, lokalnih skupnosti, organov z javnimi pooblastili in izvajalcev javnih služb, ki se nanašajo na območje narodnega parka ali na njegovo vplivno območje, morajo biti usklajeni z načrtom upravljanja.
- (3) Načrt upravljanja se sprejme v skladu z določbami Zakona o ohranjanju narave za obdobje največ deset let.
- (4) Načrt upravljanja temelji na opisu območja (abiotski in biotski podatki ter podatkih glede pretekle in sedanje dejavnosti in dosežkov človeka ter in njihove vplive, ovrednotenju zunanjih in notranjih tveganj, in na določitvi nosilne sposobnosti in meja sprejemljivih sprememb.
- (5) Načrt upravljanja mora zajeti vse vidike, pomembne za uresničevanje namena narodnega parka. Poleg vsebin določenih s predpisi o ohranjanju narave mora vsebovati tudi:
  - izjavo o poslanstvu parka;
  - dolgoročno strategijo varstva in razvoja parka (20-30 let);
  - dolgoročne cilje in strateške rešitve, ki se nanašajo na biotsko raznovrstnost in naravne procese, naravne, duhovne in kulturne vrednote ter gospodarski, prostorski (poselitev, krajina, infrastruktura), kulturni in socialni razvoj glede na posebno poslanstvo območja;
  - strategijo trajnostnega turističnega razvoja, načrt upravljanja z obiskom, vključno z načrtom poti, s ponudbo aktivnosti v parku za obiskovalce, načrtom gibanja in razporeditve obiskovalcev, informacijskih centrov, tematskih poti in prispevkom obiskovalcev k uresničevanju ciljev parka;
  - usmeritve za pripravo regionalne zasnove prostorskega razvoja za območje narodnega parka in njegovem vplivnem območju;
  - usmeritve za prostorsko in razvojno načrtovanje lokalnih skupnosti in države na območju narodnega parka in njegovem vplivnem območju ;
  - usmeritve za sektorske načrte na območju parka in vplivnega območja;

3. Načrt upravljanja se sprejme v skladu z določbami tega zakona in Zakona o ohranjanju narave za obdobje največ desetih let. Vsebuje

- kratkoročne cilje, ki se nanašajo na biotsko raznovrstnost in ekološke procese, kulturne vrednote ter gospodarski, prostorski, kulturni in socialni razvoj;
- določitev ožjih območij za doseganje posameznih ciljev ali izvajanje ukrepov znotraj varstvenih območij;
- načrt obveščanja in sporazumevanja z različnimi ciljnimi skupinami in javnostmi
- raziskovalni program za izboljševanje poznavanja in upravljanja parka;
- program odkupa, zakupa, najema ali zamenjave zemljišč, ki so na območju narodnega parka v zasebni lasti. Za izvedbo programa iz prejšnje točke se v proračunu Republike Slovenije zagotovijo namenska sredstva;
- opis upravljanja (človeški viri, oprema, usposobljenost, organizacijska struktura);
- viri financiranja;
- postopek sprememb in spremljanja načrta upravljanja,

12. člen (postopek sprejemanja načrta upravljanja)

- (1) Za izdelavo načrta upravljanja je odgovoren upravljalec.
- (2) Upravljalec naznani pričetek priprave načrta upravljanja z objavo v Uradnem listu Republike Slovenije, v lokalnih sredstvih obveščanja ter obvestilom skupščini parka.
- (3) Upravljalec po objavi naznani skliče skupščino narodnega parka. Upravljalec na skupščini predstavi temeljne cilje priprave načrta upravljanja ter program priprave načrta upravljanja. Zasedanje skupščine je javno.

- (4) Pripravljalec po skupščini narodnega parka pozove parkovne občine in nosilce javnih interesov k predložitvi smernic za načrtovanje na območju parka in k sodelovanju pri pripravi načrta upravljanja. V smernicah se konkretizirajo določbe veljavnih predpisov in drugih pravnih aktov, ki se nanašajo na narodni park.
- (5) Osnutek načrta upravljanja mora biti pred sprejemom javno razgrnjen za najmanj 30 dni. V času javne razgrnitve organizira upravljalec skupščino narodnega parka, lahko pa tudi še eno ali več javnih obravnjav na območju narodnega parka oziroma na njegovem vplivnem območju. Skupščina je javna.
- (6) Upošteva načelo previdnosti, ima v primeru, da se ob postopku sprejemanja načrta upravljanja pojavijo alternativni predlogi, ki si med seboj nasprotujejo, prednost ohranjanje narave in kulturne dediščine. V takem primeru upravljavec odloči o morebitni vključitvi posameznih predlogov na podlagi predhodno pridobljenega mnenja Strokovnega sveta. Upravljavec mora tovrstno odločitev javno obrazložiti in obrazložitvi priložiti vse alternativne predloge o katerih je odločal, pridobljena strokovna mnenja in mnenje Strokovnega sveta.
- (7) Upravljavec mora zavzeti stališča do sklepov skupščine ter do pripomb in predlogov, danih na javnih obravnjavah. Sklepe skupščine, pripombe in predloge dane na javnih obravnjavah mora pripravljalec skupaj z odgovori nanje priložiti predlogu načrta upravljanja, ki ga posreduje Vladi.
- (8) Načrt upravljanja sprejme Vlada.
- (9) Postopek sprejemanja načrta upravljanja se uporablja tudi pri spreminjanju načrta upravljanja.

13. člen (letni program dela)

- (1) Upravljavec na podlagi načrta upravljanja za vsako leto sprejme svoj program dela.
- (2) Upravljavec pošlje program dela v potrditev ministru, pristojnemu za ohranjanje narave, in ministru, pristojnemu za kulturno dediščino. Če minister programa dela ne potrdi ali ne zavrne v 30 dneh po prejemu, se šteje, da je program dela potrdil.

14. člen (poročanje)

Upravljavec vsaki dve leti poroča Vladi o izvajanju načrta upravljanja.

15. člen (razvojne usmeritve)

- (1) Razvojne usmeritve v narodnem parku se nanašajo le na ukrepe v zvezi s projekti in investicijami v narodnem parku in v njegovem vplivnem območju, ki niso v nasprotju z nameni parka in omogočajo razvojne priložnosti za prebivalce narodnega parka, predvsem v turizmu in kmetijstvu ter gozdarstvu.
- (2) Z razvojnimi usmeritvami se spodbuja trajnostni razvoj, prilagojen značilnostim in naravnim vrednotam narodnega parka, ki se uresničujejo zlasti:
  - z razvojem podeželja, izboljšanjem kmetijske infrastrukture, z urejanjem prostora in obnovo naselij ob upoštevanju krajinske in arhitekturne identitete in varstva kulturne dediščine, spodbujanjem dopolnilnih dejavnosti in oblik kmetovanja, ki je povezano z ekološkim pridelovanjem kulturnih rastlin in gojenjem avtohtonih pasem domačih živali kot tudi njihovih produktov z geografsko označbo ali z geografskim poreklom ali z razvojem blagovne znamke
  - z izboljševanjem komunalne infrastrukture;
  - s spodbujanjem dejavnosti domače in umetne obrti, povezanih z izročilom v narodnem parku;

- z naravnim vrednotam in kulturni dediščini prijaznim turizmom in rekreacijo;
  - z ohranjanjem biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti;
  - z ohranjanjem naravnih vrednot in varstvom kulturne dediščine.
- (3) Razvojne usmeritve iz prejšnjega člena se podrobneje določijo v skupnem razvojnem programu območja narodnega parka, ki se ob upoštevanju načrta upravljanja pripravi skladno s predpisi o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja in urejanja prostora.
- (4) Skupni razvojni program območja narodnega parka se kot celota umesti v regionalna razvojna programa.
- (5) V programskih odborih za pripravo razvojnih in prostorskih dokumentov Gorenjske in Goriške statistične regije je zastopan tudi predstavnik upravljavca.

16. člen (razvojni ukrepi)

- (1) Razvojni ukrepi se uresničujejo z dodeljevanjem spodbud ali sofinanciranjem projektov in investicij na območju narodnega parka in njegovem vplivnem območju, ki so v skladu z določili in načrtom upravljanja parka določeni skupnem razvojnem programu območja narodnega parka iz prejšnjega člena in ki se dodeljujejo:

na področju turizma:

- za izboljšanje turistične infrastrukture skladno s cilji parka,
- za podporo projektom s področja ekoturizma, trajnostnega kulturnega turizma na območju narodnega parka in vplivnem območju,
- podporo projektom za predstavljanje narodnega parka,
- podporo projektom partnerjev narodnega parka;

na področju ohranjanja in varovanja kulturnih in naravnih vrednot:

- na področju kulturne dediščine: varstvo, zaščita, vzdrževanje, ohranjanje, prezentacija in interpretacija nepremične, premične in nematerialne kulturne dediščine, obnova kulturnih spomenikov,
- za plačevanje nadomestil za opustitev dejavnosti oziroma storitev, potrebnih za ohranjanje naravnih vrednot in kulturne dediščine po pogodbah o pogodbenem vasrtvu in skrbništvu,
- za renaturacijo območij naravnih vrednot v skladu z upravljalnim načrtom,
- za interpretacijo naravnih, kulturnih in duhovnih vrednot narodnega parka;

na področju krajine:

- vzdrževanje in ohranjanje krajinske tipologije,
- vzdrževanje, varstvo, zaščita, prezentacija in interpretacija ter obnova kulturne krajine,
- ohranjanje obnove obstoječih in gradnje novih tradicionalnih objektov v skladu z izročilom;

na področju infrastrukture:

- izgradnje objektov in naprav komunalne infrastrukture na področju vodooskrbe in čiščenja odpadnih voda,
- vzdrževanje lokalnega cestnega omrežja,
- izgradnje objektov ali naprav za pridobivanje energije iz obnovljivih virov za zadovoljevanje lastnih energetskega potreb;

na področju kmetijstva in gozdarstva ter urejanja prostora:

- za celostni razvoj podeželja in obnovo vasi s ciljem ohranjanja lokalnih značilnosti in kulturne dediščine,

- za prostorsko urejanje in obnovo vasi s ciljem ohranjanja lokalnih značilnosti in kulturne dediščine,-
- za celovito ureditev kmetij s ciljem ohranjanja lokalnih značilnosti in kulturne dediščine,-
- za obnovo in urejanje pašnikov, senožeti ter planin,
- za spodbujanje gospodarjenja, ki ohranja biotsko raznovrstnost in krajinsko pestrost,
- za spodbujanje takega gospodarjenja z gozdovi, ki v skladu z upravljalnim načrtom narodnega parka omogoča ohranjanje neekonomskih vrednot gozda,
- za ohranjanje avtohtonih pasem domačih živali, ki se v skladu s predpisi o živinoreji redijo na območju narodnega parka,
- za ohranjanje avtohtonih sort pridelkov,
- za ohranjanje visokostebelnih sadovnjakov,
- za pridelavo ali predelavo kmetijskih pridelkov oziroma živil z geografsko označbo ali z geografskim poreklom,
- za pridelavo ali predelavo ekoloških kmetijskih pridelkov oz. živil,
- za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in sicer dejavnosti povezanih s tradicionalnimi znanji in turizmom na kmetiji;

na področju prometa:

- za umirjanje in omejevanje cestnega prometa z osebnimi vozili,
- za preusmerjanje obiskovalcev parka na javne prevoze potnikov v cestnem prometu in uporabo alternativnih prevoznih sredstev znotraj narodnega parka,
- za urejanje mirujočega prometa na vplivnem območju parka in na območjih v narodnem parku;

na področju obrti in znanj:

- za oživljanja in razvoj domače in umetne obrti ter znanj,

na področju izobraževanja:

- za zagotavljanje delovanja osnovnošolskih ustanov na demografsko ogroženih območjih narodnega parka,
- za stipendiranje mladih prebivalcev parka za študijske smeri, ki omogočajo zaposlovanje na območju narodnega parka ali na njegovem vplivnem območju,
- za izobraževanje lokalnega prebivalstva na področju pridobivanja dodatnih znanj iz ohranjanja naravne, kulturne in duhovne dediščine, kulturnega in dediščinskega turizma, domače obrti, tradicionalnih znanj, povezanih s tradicionalnim stavbarstvom in dejavnostmi na kmetiji,
- turizma na kmetiji in dopolnilnih kmetijskih dejavnosti;

na področju raziskovalne dejavnosti zlasti za raziskovalne projekte, ki so potrebni za monitoring stanja in procesov v narodnem parku ter ohranjanja, upravljanja in ekonomike varstva vrednot;

na področju ozaveščanja javnosti in promocije vrednot narodnega parka:

- za urejanje informacijske in interpretacijske infrastrukture na območju narodnega parka in na vplivnem območju narodnega parka, če gre za informacijske in interpretacijske projekte, povezane s cilji narodnega parka,
- za financiranje komunikacije z javnostmi na območju parka in njegovem vplivnem območju,
- za sofinanciranje medijskih projektov, namenjenih ozaveščanju in izobraževanju javnosti in prebivalcev parka o vrednotah narodnega parka,
- za sofinanciranje projektov promocije ekoturističnih produktov na območju parka.

17. člen (način podeljevanja spodbud in sofinanciranja)

- (1) Spodbude in sofinanciranje projektov in investicij iz prejšnjega člena se parkovnim občinam, prebivalcem narodnega parka ter pravnim osebam z območja narodnega parka oziroma na njegovem vplivnem območju dodeljujejo prednostno in praviloma v višjem odstotku ne glede na predpise, ki urejajo njihovo dodeljevanje ali sofinanciranje.
- (2) Za projekte in investicije parkovne občine, ki se neposredno nanašajo na varstvo ali razvoj parka na območju narodnega parka in ki se financirajo v skladu s predpisi o financiranju občin, se parkovni občini v državnem proračunu zagotovijo dodatna sredstva za sofinanciranje v višini 80 % predračunske vrednosti projekta ali investicije ne glede na določbe predpisov, ki urejajo financiranje občin.
- (3) Vlada predpiše podrobnejša merila in kriterije za prednostno dodeljevanje sredstev iz prvega odstavka tega člena.

Urejanje prostora in graditev objektov

18. člen (regionalna zasnova prostorskega razvoja)

- (1) Vlada mora za območje narodnega parka in njegovo vplivno območje predlagati sprejem regionalne zasnove prostorskega razvoja (v nadaljevanju: regionalna zasnova). Cilj sprejema regionalne zasnove je predvsem določitev celovite zasnove razmestitve dejavnosti (rabe prostora) in krajinske zasnove za območje narodnega parka v takšni obliki in vsebini, da jih lahko parkovne občine sprejmejo kot del svojih strategij prostorskega razvoja.
- (2) Regionalna zasnova se sprejme v skladu s predpisi o urejanju prostora ob upoštevanju načrta upravljanja, pri čemer v programskem svetu za koordinacijo priprave regionalne zasnove sodelujejo tudi predstavniki upravljavca narodnega parka.
- (3) Če regionalne zasnove ni mogoče sprejeti oziroma ni sprejeta v takšni vsebini ali obsegu, da omogoča izvajanje ciljev ustanovitve narodnega parka, vlada sprejme lokacijski načrt za območje oziroma dele območij narodnega parka. Vsebina lokacijskega območja so prostorske ureditve oziroma prostorski ukrepi, potrebni za uresničevanje ciljev narodnega parka.

19. člen (prostorsko načrtovanje na območju narodnega parka)

- (1) Širitev naselij v narodnem parku ni dopustna.
- (2) Prostorski akti države in parkovnih občin morajo biti usklajeni s tem zakonom, načrtom upravljanja in regionalno zasnovo prostorskega razvoja, če je ta sprejeta.

20. člen (smernice za pripravo prostorskih aktov)

Upravljalca za območje parka izdaja naravovarstvene smernice in naravovarstvena mnenja v skladu z zakonom o ohranjanju narave ter pripravlja strokovne zasnove in izdaja kulturnovarstvena mnenja za varstvo nepremične dediščine v skladu z zakonom o kulturni dediščini.

21. člen (dovoljenja za posege v prostor)

- (1) Upravljalca na območju narodnega parka:
  - v skladu z zakonom o graditvi objektov izdaja gradbena dovoljenja za objekte, za katere gradbenih dovoljenj ne izdaja ministrstvo, pristojno za graditev objektov;
  - v skladu z zakonom o graditvi objektov izdaja uporabna dovoljenja za objekte, za katera izdaja tudi gradbena dovoljenja,

- izdaja naravovarstvene pogoje in naravovarstvena soglasja v skladu z zakonom o ohranjanju narave,
  - izdaja kulturnovarstvena mnenja in kulturnovarstvene pogoje v skladu z zakonom o kulturni dediščini.
- (2) Kadar izdaja gradbeno dovoljenje upravljalec, ni potrebno pridobiti naravovarstvenega soglasja in kulturnovarstvenih pogojev.
- (3) Za gradnjo enostavnih objektov v parku je treba pridobiti naravovarstvene in kulturnovarstvene pogoje in soglasji.

Drugi ukrepi

22. člen (upravljanje z divjadjo)

- (1) Območja divjine in območja ohranjanja in doživljanja narave so nelovna površina.
- (2) Javno službo upravljanja z divjadjo v območju narodnega parka izvaja upravljalec. Upravljalec lahko vladi predlaga, da za opravljanje nalog lovskih organizacij, podeli koncesijo lovski organizaciji z območja narodnega parka oziroma njegovega vplivnega območja. Koncesija se podeli po postopku, predvidenem z zakonom o lovstvu in divjadi.
- (3) Za preprečevanje širjenja nalezljivih boleznih in za druge upravljaljske ukrepe uravnavanja staleža rastlinojedih živalskih vrst na območju narodnega parka se med nelovnimi območji in lovišči v narodnem parku določijo tamponska območja. Njihov obseg in upravljaljski ukrepi se skladno z načrtom upravljanja določijo v letnem načrtu gojitvenega lovišča Triglav.

23. člen (gozdarstvo)

- 1) V območjih divjine in območjih ohranjanja narave in obiska se z gozdovi ne gospodari.
- 2) Gozdovi v območjih kulturne krajine so gozdovi s posebnim namenom.
- 3) Gozdnogospodarski načrti območij in gospodarskih enot morajo biti usklajeni z načrtom upravljanja. Potrebne spremembe in dopolnitve gozdnogospodarskih načrtov se opravijo ob njihovi prvi spremembi po uveljavitvi načrta upravljanja.

24. člen (vode)

- 1) Narodni park kot celota se šteje za vodovarstveno območje. Vlada zavaruje to območje s posebnim aktom na podlagi Zakona o vodah.
- 2) V območjih divjine in območjih ohranjanja narave in obiska se ne izvaja urejanje voda, razen v primerih, ko ne obstaja druga smiselna alternativa za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda, in v primerih vzdrževanja in obnove obstoječe infrastrukture. Območja in posegi urejanja voda se določijo z načrtom upravljanja.
- 3) V območjih divjine in območjih ohranjanja narave in obiska ni mogoče podeliti koncesije za rabo vode ali vodne pravice. Vodno dovoljenje na tem območju je mogoče podeliti le za neposredne potrebe objektov in dejavnosti znotraj tega območja v skladu z načrtom upravljanja.
- 4) V območju ohranjanja kulturne krajine je vodna dovoljenja, koncesije za rabo vode in vodne pravice mogoče podeliti le za neposredne potrebe prebivalcev in dejavnosti, ki prispevajo k ciljem parka in so opredeljene v načrtu upravljanja.
- 5) Načrti upravljanja voda morajo biti usklajeni z načrtom upravljanja. Potrebne spremembe in dopolnitve načrtov upravljanja voda se opravijo ob njihovi prvi spremembi po uveljavitvi načrta upravljanja.

- 6) Upraljavec Vladi predlaga določitev parcel vodnih zemljišč in zunanjih mej priobalnih zemljišč celinskih voda na podlagi načrta upravljanja.

25. člen (omejevanje prometa)

- (1) Državni organ ali parkovne občine, ki skrbijo za upravljanje državnih ali občinskih cest in prometa na njih, lahko po pridobljenem mnenju upravljavca parka določijo prometno ureditev in sicer državni organ za državne, parkovne občine pa za občinske ceste, na vplivnem območju ali znotraj narodnega parka tako, da ne glede na predpise o javnih cestah in predpise o varnosti cestnega prometa, omejijo uporabo državnih ali občinskih cest za vsa vozila. Izjeme se lahko v skladu z načrtom upravljanja določijo za:
- lastnike ali najemnike zemljišč v narodnem parku za dostop do njihovih zemljišč;
  - prebivalce v narodnem parku, stalno in začasno prebivajoče, in njihovi goste, za dostop do njihovih prebivališč;
  - turiste, ki so nastanjeni v gostinskih obratih v narodnem parku, za dostop do gostinskih obratov, v katerih prebivajo oziroma so nastanjeni,
  - izvajanje upravnih nalog, nalog upravljavca parka, policije, gasilcev, vojske, gorske reševalne službe, zdravstvene in veterinarske službe, kmetijsko-gozdarske službe ter gospodarskih prevozov (prevoz potnikov v cestnem prometu, dostava blaga, opravljanje storitev in podobno).
- (2) Upravljalca lahko predpiše cestnino za vožnjo z motornimi vozili po javnih cestah v narodnem parku, oziroma parkirnino za motorna vozila v skladu z načrtom upravljanja. Sredstva morajo biti uporabljena za potrebe lokalnih skupnosti, kjer so bila sredstva zbrana.
- (3) Parkovna občina lahko predpiše parkirnino za motorna vozila na vplivnem območju parka v skladu z načrtom upravljanja. Sredstva morajo biti uporabljena za potrebe lokalnih skupnosti, kjer so bila sredstva zbrana.

26. člen (ureditev naravne vrednote)

- (1) Naravno vrednoto v narodnem parku ali del narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: del narodnega parka) se lahko ob izpolnjevanju določb tega zakona posebej uredi za ogledovanje ali obiskovanje v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.
- (2) Dele narodnega parka iz prejšnjega odstavka določi načrt upravljanja.
- (3) Upravljanje naravne vrednote se lahko podeli parkovni občini, če ta izrazi interes, oziroma se zanj podeli koncesija. Koncesija se podeli proti plačilu usposobljeni pravni ali fizični osebi, ki izpolnjuje v aktu o podelitvi koncesije predpisane pogoje. Pri tem ima prednost oseba ki ima sedež oz. stalno prebivališče na območju narodnega parka ali na vplivnem območju. Če je za izvajanje rabe dela narodnega parka potreben kakršen koli poseg v prostor, mora kandidat za pridobitev koncesije izkazati pravni naslov, ki takšen poseg omogoča.
- (4) O izboru koncesionarja odloči Vlada Republike Slovenije. Pri izbiri ima prednost kandidat, ki je ob izpolnjevanju razpisnih pogojev za podelitev koncesije predložil naravovarstveno sprejemljivejši predlog programa rabe dela narodnega parka.
- (5) Parkovna občina oziroma koncesionar je dolžan zagotoviti, da se dogovorjen del sredstev, ki jih pridobi od ogledovanja ali obiskovanja dela narodnega parka, namensko porabijo za ureditev ogledovanja ali obiskovanja. V nasprotnem primeru se koncesionarju oziroma parkovni občini pravica do izvajanja rabe dela narodnega parka odvzame.

27. člen (prilagoditev obstoječih dejavnosti)

- (1) Obstoječe dejavnosti, ki se izvajajo na območju narodnega parka, in ki niso usklajene z varstvenim režimom po tem zakonu in načrtu upravljanja, se lahko po uveljavitvi tega zakona še naprej opravljajo dalje, vendar le:

- dejavnosti, ki se opravljajo na podlagi koncesije: do datuma prenehanja koncesijskega razmerja po pogodbi,
- dejavnosti, ki se opravljajo na podlagi upravnih odločb: do datuma, ki je za prenehanje ali podaljšanje opravljanja predviden v odločbi;
- dejavnosti, ki se izvajajo na podlagi načrtov upravljanja oziroma gospodarjenja z javnimi dobrinami oziroma javnimi viri: do spremembe teh aktov;
- druge dejavnosti: do spremembe lastnika zemljišča oziroma objekta, kjer se opravlja dejavnost, oziroma do spremembe imetnika druge stvarne oziroma obligacijske pravice, na podlagi katere se izvaja dejavnost, razen če je bila pravica pridobljena z dedovanjem.

Zapovedi in prepovedi

28. člen (prepovedi ravnanja)

- (1) Na območju narodnega parka je prepovedano ravnati v obsegu in na način, ki bi lahko ogrozil namen ustanovitve narodnega parka oziroma škodljivo vplival na naravne in kulturne vrednote ali ogrozil njihovo ohranitev, biotsko raznovrstnost, krajinsko in kulturno vrednost.
- (2) Območje celotnega narodnega parka se šteje za območje I stopnje varstva pred hrupom v skladu z Uredbo o hrupu v naravnem okolju ([Uradni list RS 45/1995](#) z dne 4. 8. 1995), kjer je zaradi ohranjanja naravnih, kulturnih in duhovnih vrednot ter zaradi omogočanja kvalitetnega doživljanja teh vrednot potrebno izvajati posebne ukrepe varstva pred hrupom.
- (3) Na območju narodnega parka je prepovedano:
  1. v naravo vnašati ali gojiti rastline ali živali tujerodnih prosto živečih vrst;
  2. poškodovati ali odvzemati iz narave rastline ogroženih prosto živečih vrst, razen za namene raziskovalne dejavnosti;
  3. odvzemati iz narave živali, ki niso opredeljene kot divjad ali ribe, razen za namene raziskovalne dejavnosti in izvajanja ukrepov varstva živali prosto živečih vrst v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave;
  4. vznemirjati, zastrupljati, prenašati in zadrževati v ujetništvu živali prosto živečih vrst ter uničevati ali poškodovati njihova bivališča ali gnezdišča;
  5. ne glede na določbe predpisov, ki urejajo ravnanje z gensko spremenjenimi organizmi, namerno sproščati gensko spremenjene organizme v okolje;
  6. ograjevati zemljišča, razen za potrebe v kmetijstvu, gozdarstvu, pri upravljanju z vodami, izvajanju raziskovalnih dejavnosti, varstvu naravnih vrednot ter objektov kulturne dediščine in v naseljih, če to določajo prostorski akti;
  7. uporabljati fitofarmacevtska sredstva zunaj obdelovalnih zemljišč;
  8. odvzemati mivko, pesek in prod iz strug vodotokov ter vodnih in priobalnih zemljišč, razen v obsegu in količini določenimi v načrtu upravljanja porečja ali njegovih delov, ali če take posege narekuje urejanje vodnega režima;
  9. izkoriščati mineralne surovine in geotermične energetske vire, razen za neposredne potrebe prebivalcev in dejavnosti v narodnem parku na v načrtu upravljanja določenih območjih skladno s predpisi o rudarstvu;
  10. uporabljati čolne z motorji z notranjim izgorevanjem, razen za reševanje;
  11. uporabljati motorne sani, razen na smučiščih in za urejanje smučarskih tekaških prog na v načrtu upravljanja določenih območjih;
  12. umetno zasneževati smučišča;
  13. vzletanje in pristajanje z jadralnimi padali, zmaji ali baloni izven za to določenih območij;
  14. letenje z zrakoplovi na motorni pogon, razen letenja v mednarodnem zračnem prometu;
  15. preletanje ozemlja narodnega parka s toplozračnimi baloni in jadralnimi letali pod višino 2500 m nad terenom.

16. kuriti ogenj zunaj za to določenih in urejenih mest, razen prebivalcem narodnega parka za namene kmetijske dejavnosti ali vzdrževalnih del in kurjenje za zagotavljanje varstva gozdov;
  17. uporabljati pirotehnična sredstva, razen za potrebe zaščite in reševanja ter izvajanja nujnih posegov v skladu z načrtom upravljanja
  18. šotoriti ali taboriti izven za to določenih mest;
  19. parkirati motorna vozila, počitniške prikolice ali motorna vozila, ki se uporabljajo za bivanje, izven za to določenih mest;
  20. puščanje psov s povodca izven naselij, razen pri izvajanju lova in paše, naravovarstvenega nadzora in pri izvajanju nalog policije, vojske in gorske reševalne službe;
  21. rekreacijske dejavnosti na jezerih vodotokih, razen na za to določenih območjih in pod pogoji, določenimi v načrtu upravljanja.
  22. pasti domače živali izven za to določenih območij planin in brez pašnih redov;
  23. prirejati javne shode in prireditve, razen prirejanja tradicionalnih športnih, kulturnih in drugih tradicionalnih javnih shodov in prireditev na za to določenih območjih in pod pogoji, določenimi v načrtu upravljanja;
  24. izvajati vojaške vaje, razen izvajanja vojaškega usposabljanja v gorništvu na za to določenih mestih in pod pogoji določenimi v načrtu upravljanja;
  25. loviti divjad,
  26. loviti ribe;
  27. vožnja s kolesi zunaj za to določenih poti in kolesarskih stez;
  28. usmerjeno osvetljevati naravne vrednote in krajino, uporabljati osvetljene reklamne panoje, svetlobne panoje, svetlobne snope kakršnekoli vrste ali oblike, mirujoče ali vrteče, usmerjene proti nebu (višje od linije horizonta?) ali proti površinam, ki bi jih lahko odbijale proti nebu, razen uporabe svetlobnih panojev v naseljih;
  29. voziti, ustavljati, parkirati ali organizirati vožnje z motornimi vozili, kolesi s pomožnim motorjem in drugimi prevoznimi sredstvi, ki omogočajo gibanje, hitreje od hoje pešca, z močjo lastnega motorja in niso namenjena izključno vožnji po cesti izven kategoriziranih cest in poti, ki so za to določene z načrtom upravljanja
- (4) Ne glede na določbo 14. točke tretjega odstavka tega člena je dovoljeno letenje z zrakoplovi na motorni pogon nad območjem narodnega parka za potrebe zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah, potrebe vzdrževanja narodnega parka in infrastrukture v narodnem parku ter oskrbovanja objektov v visokogorju skladno z načrtom upravljanja, za potrebe meteorološke službe ter za potrebe geodetskega, filmskega in dokumentarnega snemanja.
- (5) Za letenje nad območjem narodnega parka zaradi geodetskega, filmskega in dokumentarnega snemanja, za oskrbo postojank ali zaradi usposabljanja za zaščito in reševanje je treba pridobiti soglasje upravljavca.
- (6) Za organizacijo prireditve iz 23. in vojaške vaje iz 24. točke tretjega odstavka tega člena, za katero je po predpisih o javnih zbiranjih treba pridobiti dovoljenje, je za izdajo dovoljenja pristojen upravljavec, ki določi območje in pogoje za izvedbo. Upravljavec mora dati dovoljenje najkasneje v 8 dneh po prejemu zahteve. Če upravljavec ne odgovori v roku iz prejšnjega stavka, se šteje, da je bilo dovoljenje dano.
- (7) Za uporabo motornih sani na območju narodnega parka mora lastnik, oziroma uporabnik, sani registrirati in pridobiti dovoljenje za uporabo na območju parka, v katerem mora biti točno navedeno, za kakšen namen, kje in kako je dovoljeno uporabljati motorne sani.

29. člen (prepovedi posegov)

- (1) Na območju narodnega parka se ne smejo izvajati posegi ali opravljati dejavnosti v obsegu in na način, ki bi lahko ogrozil namen ustanovitve narodnega parka oziroma škodljivo vplival na naravne vrednote in prvine okolja v taki meri, da bi se bistveno spremenile tiste lastnosti,

ki so pomembne za njihovo ohranitev, biotsko raznovrstnost, krajinsko in kulturno vrednost, in sicer je prepovedano:

1. posegati v življenjske prostore ogroženih in mednarodno varovanih rastlinskih in živalskih vrst na način, ki bi poslabšal njihovo stanje;
2. posegati v habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju tako, da bi se krnila njihova ekosistemska vrednost in funkcija ali povzročila fragmentacija sklenjenih površin;
3. izven naselij postavljati table, napise in druge objekte ali naprave za slikovno ali zvočno obveščanje in oglaševanje, katerih postavljanje ne urejajo predpisi o javnih in gozdnih cestah, razen tabel za označevanje gostinskih obratov, turističnih in planinskih poti ter poti, ki jih označuje upravljavec parka pod pogoji, določenimi v načrtu upravljanja;
4. izvajati kakršnekoli posege na kulturni dediščini brez vednosti upravljalca in upoštevanja kulturnovarstvenih pogojev in soglasja
5. graditi nove individualne počitniške hiše ali počitniška stanovanja, dozidati ali nadzidati obstoječe ali v počitniške namene spreminjati namembnost obstoječih objektov;
6. spreminjati namembnost obstoječih počitniških hiš;
7. graditi nove in dozidati ali nadzidati obstoječe planinske domove, bivake, zavetišča in lovske kočice, razen dozidave ali nadzidave obstoječih objektov, če to zahtevajo predpisi za opravljanje gostinske dejavnosti ter gradnje objektov za njihovo okoljsko sanacijo kot so greznice in podobno;
8. graditi nove turistične prenočitvene objekte, razen objekte z do 30 ležišči v naseljih
9. izven naselij graditi stanovanjske ali turistične objekte, razen če gre za rekonstrukcijo ali nadomestno gradnjo objektov;
10. graditi nove vojaške objekte zunaj vojaških kompleksov, obstoječih na dan uveljavitve tega zakona;
11. graditi odlagališča odpadkov;
12. odlagati ali odmetavati odpadke izven za to določenih mest;
13. graditi površinske vodne zbiralnike s prostornino nad 5.000 m³ vode;
14. graditi nova smučišča in širiti obstoječa,
15. graditi nove objekte in naprave za oskrbo z energijo, razen za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov energije za lastne potrebe prebivalcev in dejavnosti na območju parka in sicer sončne energije, biomase, geotermalne, hidrotermalne, če to ni v nasprotju s kulturnovarstvenimi smernicami
16. graditi nove vzletno-pristajalne steze za motorne zrakoplove
17. graditi objekte za hranjenje nevarnih snovi;
18. graditi proizvodne objekte z vplivi na okolje, za katere je s predpisi o varstvu okolja določeno, da je zanje treba izvesti presojo vplivov na okolje;
19. izvajati ukrepe, ki bi spreminjali vodni režim, obliko struge ali kakorkoli vplivati na naravne razmere vodnih in priobalnih zemljišč, razen, če to zahtevajo potrebe oskrbe s pitno vodo ali ukrepi za varstvo pred škodljivim delovanjem voda;
20. odpirati nove peskokope in kamnolome;
21. izravnnavati grbinaste travnike;
22. osuševati ali zasipavati mokrišča;
23. odvezemati grušč z melišč;
24. izvajati melioracijska dela, razen poseka dreves in grmičevja za redno vzdrževanje in urejanje pašnikov in poti na za to določenih območjih planin za potrebe paše domačih živali ter za urejanje obstoječe mreže poti pod pogoji, določenimi v načrtu upravljanja;
25. spreminjati obliko in sestavo površja, razen v primerih določenih s tem zakonom;
26. nadelava novih poti;
27. graditi nove ceste in parkirišča za več kot 20 osebnih vozil;
28. graditi nadzemne daljnovode

- (1) Na območju narodnega parka so prepovedani tudi posegi, ravnanja in dejavnosti, za katere se v postopku priprave prostorskih aktov, načrtov rabe naravnih dobrin ali izdaje konkretnih upravnih odločb ugotovi, da bi lahko ogrozili namen ustanovitve narodnega parka oziroma škodljivo vplivali na naravne kulturne in duhovne vrednote parka. Škodljivosti posegov, ravnanj in dejavnosti iz prejšnjega odstavka se ugotovi v postopku celovite presoje vplivov na okolje, presoje vplivov na okolje in drugih predpisanih postopkov, ki se izvedejo v skladu s predpisi o varstvu okolja, ohranjanju narave in varstvu kulturne dediščine.

2. člen (varstveni režimi v območju divjine)

Na območju divjine je poleg prepovedi iz členov 30 in 31 prepovedano tudi:

1. graditi nove objekte, vključno z objekti planinske infrastrukture, razen objektov za evidentiranje meteoroloških, hidroloških, agroloških in ekoloških razmer ter geoloških, seizmoloških in drugih geofizikalnih pojavov, če ti ne zahtevajo cestne povezave in nimajo ležišč;
2. graditi ceste, gozdne ceste, poti, kolovoze in vlake,
3. označevati in širiti obstoječe neoznačene steze,
4. z nameščanjem novih stalnih varoval in drugimi trajnimi posegi spreminjati naravno podobo sten.

3. člen (varstveni režim na območju ohranjanja in doživljanja narave)

- (1) Na območju ohranjanja in doživljanja narave je poleg prepovedi iz členov 30 in 31 prepovedano tudi:
1. graditi nove objekte, razen:
    - objektov za evidentiranje meteoroloških, hidroloških, agroloških in ekoloških razmer ter geoloških, seizmoloških in drugih geofizikalnih pojavov če ti ne zahtevajo cestne povezave in nimajo ležišč;
    - infrastrukture za ureditev ogleda in obiskovanja naravnih vrednot, objektov kulturne dediščine in kulturnih spomenikov pod pogoji, določenimi v načrtu upravljanja;
    - objektov za okoljsko sanacijo obstoječih objektov;
  2. spreminjati namembnost obstoječih objektov;
- (2) Pri posegih iz prvega odstavka se dovoli rekonstrukcija obstoječih objektov le v okviru obstoječih gabaritov in značilnosti stavbne dediščine.
- (3) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov so dopustne gradnje, rekonstrukcije in nadomestne gradnje objektov na poplavnih, erozijskih, plazljivih in plazovitih območjih, ki so potrebni zaradi neposredno grozečih naravnih in drugih nesreč ali zato, da se preprečijo oziroma zmanjšajo njihove posledice ter objektov za zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah.
- (4) Planinska in druga društva, ki upravljajo s planinsko infrastrukturo in drugo infrastrukturo, namenjeno obiskovalcem na območjih doživljanja narave, morajo za upravljanje s to infrastrukturo (poti in kočje) pripraviti upravljalne načrte, ki jih morajo uskladiti z načrtom upravljanja narodnega parka.
- (5) Upravljalni načrti za kočje morajo predvsem vsebovati načrt oskrbe, načine zagotavljanja energije, odstranjevanja odpadkov, obravnavanje odpadnih vod, informiranja obiskovalcev in interpretacije vrednot parka.
- (6) Na območju ohranjanja in doživljanja narave je vožnja z motornimi vozili prepovedana, dopustna pa je le izjemoma za najnujnejšo oskrbo pašnih planin in postojank, vendar le na podlagi dovoljenj upravljalca, izdanih v skladu z upravljalnim načrtom, ter za izvajanje dejavnosti zaščite in reševanja.

(7) Ne glede na prepovedi iz 30. in 31. člena je območju ohranjanja in doživljanja narave dovoljeno:

1. loviti ribe v skladu z načrtom upravljanja
2. kopanje, potapljanje, drsanje in čolnarjenje na v načrtu upravljanja določenih območjih.

1. člen (varstveni režimi v območju kulturne krajine)

(1) Ne glede na prepovedi iz 30. in 31. člena je v območjih kulturne krajine dovoljeno:

1. gradnja nadomestnih objektov:
  - gospodarske javne infrastrukture, vključno s kategoriziranimi ali nekategoriziranimi cestami, če je taka nadomestna gradnja v skladu z načrtom upravljanja;
  - sirarn in hlevov ter stanov s pripadajočo gospodarsko infrastrukturo, v skladu z značilnostmi stavbne dediščine, vendar samo na z načrtom upravljanja za to določenih območjih planin in če je njihova raba povezana s pašo.
2. odvzeti iz narave rastline prostoživečih vrst za opravljanje kmetijske dejavnosti;
3. pasti domače živali v skladu s pašnim redom;
4. urejanje kmetijskih zemljišč in vzdrževanje obstoječih dostopov do teh zemljišč za opravljanje kmetijske dejavnosti v skladu z načrtom upravljanja;
5. gospodarjenje z gozdom v skladu z ustreznim načrtom za gospodarjenje z gozdom in načrtom upravljanja brez graditve novih gozdnih prometnic;
6. loviti divjad skladno z lovskoupravljaljskimi načrti in načrtom upravljanja.
7. nabiranje gob, gozdnih sadežev in zelišč za lastno rabo v skladu za načrtom upravljanja
8. ureditev označenih poti (pešpoti, kolesarskih in jahalnih poti) z ustrežno informacijsko in interpretacijsko infrastrukturo v skladu načrtom upravljanja
9. rekonstrukcija ali nadomestna gradnja obstoječih objektov;
10. začasna postavitve opreme, namenjene za ureditev naravnih kopališč, na območjih in od pogoji določenimi v načrtu upravljanja;
11. loviti ribe v skladu z načrtom upravljanja
12. kopanje, potapljanje, drsanje in čolnarjenje na v načrtu upravljanja določenih območjih.

1. člen (usklajevanje varstva naravne in varstva kulturne dediščine)

(1) Ohranjanje, prezentacija in interpretacija kulturne dediščine na območju narodnega parka mora potekati v skladu s temeljnimi cilji varovanja posameznih območij parka.

Zgodovinska dediščina: Ohranjanje, prezentacija in interpretacija območij bojišč v narodnem parku mora temeljiti na načelih Beneške listine (1964) in Deklaracije iz Vimyja (2000)¹: Območja nekdanjih bojišč so predeli pokrajine, kjer so vojni dogodki vtisnili pokrajini poseben pečat – tako na fizični, kot na simbolični ravni. Območja bojišč, vojaška pokopališča in vojna obeležja so izjemno pomembna za zgodovinski spomin in so spomenik žrtvam vojn v naravnem okolju in na

---

1 The Vimy Declaration for Conservation of Historic Battlefield Terrain. Dokument so oblikovali in podpisali kot prvopodpisniki udeleženci Mednaraodne delavnice o ohranjanju območij bojišč, ki je bila organizirana v Arrasu, Francija, od 1. do 3. marca 2000 na pobudo organizacije vojaških veteranov Kanade. Sodelovali so: Veterans Affairs Canada; Heritage Conservation Program, Real Property Services for Parks Canada, Public Works and Government Services Canada; United States National Park Service; Parks Canada; the National Battlefield Commission of the Department of Canadian Heritage; English Heritage; the Durand Group (United Kingdom); University College London; City of Arras, France; American Battle Monuments Commission; Ministry of Culture and Communication (France); The Commonwealth War Graves Commission.

območjih kulturne krajine. Zato jih je treba obravnavati s pietetnim spoštovanjem. Na območju narodnega parka je treba ohranjati sporočilnost teh območij v vseh razsežnostih na tak način, da se ohrani območja bojišč in fizične ostaline čim bolj avtentična, (tako, da bodo tudi prihodnjim generacijam ljubiteljev in strokovnjakov omogočala raziskovanja in nova spoznanja o zgodovinskih dogodkih), pri tem pa se ureja pomnike preteklih vojnih dogodkov za obisk in interpretacijo predvsem na območjih kulturne krajine, med tem ko je treba na območjih divjine in doživljanja narave prvenstveno upoštevati naravovarstvene cilje teh območij. Vsi posegi, potrebni za ohranjanje dediščine območij bojišč na območju narodnega parka morajo biti usklajeni s z načrtom upravljanja.

2. člen (Promet z nepremičninami)

- (1) Na območju parka v skladu z 68. členom ustave tujcem ni dovoljeno kupiti nepremičnine
- (2) Na območju parka ima država, ki jo zastopa upravljavec, predkupno pravico za vse nepremičnine
- (3) Lastniki nepremičnin, ki se na območju divjine in ohranjanja in doživljanja odpovejo gospodarjenju z nepremičninami, in o tem sklenejo pogodbo z upravljavcem, so oproščeni plačila davka od katastrskega dohodka in drugih davčnih obveznosti povezanih s temi nepremičninami.

UPRAVLJALEC IN ODLOČANJE

3. člen (upravljalec)

- (1) Upravljavec narodnega parka je javna agencija z imenom Uprava Triglavskega narodnega parka. Skrajšano ime javne agencije je Uprava TNP.
- (2) Ustanovitelj agencije je Vlada.
- (3) Organi agencije so svet agencije, strokovni svet, direktor in svet delavcev.
- (4) Svet agencije ima deset članov, in to:
  - štiri predstavnike ustanovitelja, od katerih je najmanj en predstavnik ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave, in en predstavnik ministrstva, pristojnega za kulturo,
  - dva predstavnika parkovnih občin,
  - in po en predstavnik delavcev agencije, prebivalcev z območja narodnega parka, nevladnih organizacij in lastnikov zemljišč.
  - Člane sveta agencije iz 2. in 3. alineje četrtega odstavka imenuje ustanovitelj na predlog subjektov, ki jih predlagani člani predstavljajo. Predstavnik delavcev agencije predlaga svet delavcev agencije. Odklonitev imenovanja mora ustanovitelj obrazložiti.
- (5) Predstavnik delavcev v svetu agencije predlaga svet delavcev, ki se oblikuje in deluje v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju.
- (6) Svet agencije ima naslednje naloge:
  - skrbi, da agencija deluje v javnem interesu;
  - sprejema splošne akte agencije;
  - sprejema predlog načrta upravljanja, regionalno zasnovo prostorskega razvoja in razvojni program parka v skladu z zakonom;
  - sprejema splošne akte v pristojnosti upravljavca parka v skladu z zakonom;
  - sprejema program dela in finančni načrt agencije v soglasju z vlado;
  - sprejema letno poročilo in druga poročila agencije v soglasju z vlado;
  - odloča o uporabi presežkov prihodkov nad odhodki in o pokrivanju presežka odhodkov nad prihodki v soglasju z vlado;
  - predlaga ustanovitelju spremembe ali razširitve dejavnosti agencije;
  - predlaga vladi imenovanja oziroma razrešitve direktorja agencije;
  - imenuje pooblaščenega revizorja za pregled letnega poročila agencije;

- odloča o drugih vprašanih in opravlja druge zadeve, ki so potrebne za izvedbo posameznih določil predpisov, za katere ni izrecno določena pristojnost drugega organa agencije;
  - odloča o drugih zadevah, za katere je tako določeno s predpisi ali internimi akti.
- (7) Direktorja agencije imenuje Vlada na predlog Sveta agencije. Direktor zastopa in predstavlja agencijo, organizira in vodi delo ter poslovanje agencije, sprejema posamične akte v pristojnosti upravljalca parka ter opravlja druge naloge skladno s predpisi.
- (8) Strokovni svet šteje devet članov in ga sestavljajo strokovnjaki na področju dejavnosti javne agencije, ki so zaposleni v javni agenciji in zunanji strokovnjaki. Način imenovanja in razrešitve ter podrobnejšo sestavo strokovnega sveta določa statut javne agencije, pri čemer zunanjega strokovnjaka s področja ohranjanja narave v imenovanje predlaga Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

4. člen (skupščina narodnega parka)

- (1) Skupščina je neodvisno posvetovalno telo, ki daje upravljavcu pobude in priporočila za izvajanje varstvenih, izobraževalnih, strokovnih in upravljavskih nalog, ocenjuje stanje na območju narodnega parka in daje mnenje k osnutku načrta upravljanja.
- (2) Skupščina spremlja delo upravljalca ter daje predloge in pripombe k njegovemu delu ter obravnava in daje smernice in mnenja k načrtu upravljanja.
- (3) Skupščino sestavljajo:
1. po en predstavnik vsake parkovne občine,
  2. predstavnik Slovenske akademije znanosti in umetnosti,
  3. predstavnik Slovenske nacionalne komisije za Unesco,
  4. predstavnik Planinske zveze Slovenije in predstavniki planinskih društev z območja parka oziroma ki so povezana s narodnim parkom, pri čemer lahko vsako planinsko društvo zastopa en predstavnik,
  5. predstavnik Lovske zveze Slovenije in predstavniki lovskih organizacij z območja parka, pri čemer lahko vsako lovsko organizacijo zastopa en predstavnik,
  6. predstavnik Ribiške zveze Slovenije in predstavniki ribiških organizacij z območja parka, pri čemer lahko vsako ribiško organizacijo zastopa en predstavnik,
  7. predstavnik Turistične zveze Slovenije in turističnih društev z območja parka, pri čemer lahko vsako turistično društvo zastopa en predstavnik,
  8. dva predstavnika Kmetijskogozdarske zbornice Slovenije,
  9. drugi predstavniki nosilcev javnega interesa, pri čemer lahko vsakega nosilca javnega interesa zastopa en predstavnik,
  10. predstavniki nevladnih organizacij, pri čemer lahko eno nevladno organizacijo zastopa en predstavnik,
  11. predstavniki agrarnih skupnosti na območju narodnega parka, pri čemer lahko agrarno skupnost zastopa en predstavnik,
  12. štirje predstavniki lastnikov zemljišč,
  13. štirje predstavniki prebivalcev narodnega parka,
  14. po en predstavnik regionalnih razvojnih agencij, ki delujejo na območju narodnega parka,
  15. predstavniki pravnih oseb, ki delujejo v javnem interesu na področju spodbujanja razvoja turizma v okviru turističnih območij na območju narodnega parka, pri čemer lahko vsako pravno osebo zastopa en predstavnik.
- (4) Predstavnike prebivalcev z območja parka volijo prebivalci z območja narodnega parka. Volitve organizira upravljalca. Mandat predstavnikov prebivalcev je 5 let z možnostjo ponovne izvolitve.
- (5) Skupščina zaseda če je prisotna ena tretjina članov in praviloma odloča s konsenzom. V primeru da konsenz ni možen odloča z večino opredeljenih glasov navzočih članov

skupščine. V tem primeru lahko posamezni člani skupščine podajo ločeno mnenje, ki mora biti priloženo zapisniku skupščine.

- (6) Prvo sejo skupščine skliče in do izvolitve vodstva skupščine vodi direktor upravljavca.
- (7) Upravljalec mora sklicati skupščino najmanj enkrat letno. Skupščino lahko skliče tudi predsednik skupščine. Vodenje in organizacijo skupščine uredi poslovnik skupščine.
- (8) Tehnično in administrativno podporo za delovanje skupščine izvaja upravljavec.

5. člen (naloge javne službe)

(1) Upravljavec opravlja varstvene, upravne, raziskovalne, izobraževalne, strokovne, nadzorne in upravljavske naloge na območju narodnega parka, določene s tem zakonom.

(2) Upravljavec opravlja kot javno službo naslednje naloge:

1. pripravlja predlog načrta upravljanja;
2. sprejema letne programe dela na podlagi načrta upravljanja in opravlja oziroma skrbi za opravljanje v njem določenih nalog;
3. sodeluje s parkovnimi občinami in lokalnimi skupnostmi pri doseganju namena zavarovanja in zastavljenih ciljev varstva in razvoja narodnega parka;
4. stalno spremlja in analizira stanje narave ter naravnih in kulturnih vrednot ter vplivov na naravo in kulturno dediščino na območju narodnega parka, vključno s hrupom;
5. izvaja varstvene ukrepe na območju narodnega parka;
6. sklepa pogodbe za varstvo naravnih vrednot na zavarovanem območju v skladu s predpisi o ohranjanju narave;
7. sklepa pogodbe o skrbništvu nad naravnimi vrednotami na zavarovanem območju v skladu s predpisi o ohranjanju narave;
8. usklajuje in spremlja izvajanje raziskovalnih nalog v zvezi z zavarovanim območjem;
9. skrbi za vzdrževanje, obnavljanje in varovanje naravnih vrednot na območju narodnega parka;
10. skrbi za predstavljanje narodnega parka;
11. sodeluje s lastniki zemljišč, jim strokovno pomaga in svetuje;
12. svetuje glede gradnje objektov v narodnem parku;
13. zagotavlja dostop do informacij o narodnem parku;
14. pripravlja in vzdržuje poti in označbe ter drugo infrastrukturo, ki je namenjena obisku narodnega parka in zanjo skrbi upravljavec;
15. vodi obiskovalce po narodnem parku;
16. izobražuje o pomenu narodnega parka, varstvu naravnih vrednot, krajinskih značilnosti, kulturne dediščine, ohranjanju biotske raznovrstnosti in varstvu okolja v narodnem parku;
17. opravlja varstvo, gojitev in lov divjadi v gojitvenem lovišču Triglav;
18. izdaja standarde in certifikate kakovosti in geografskega porekla za izdelke in storitve povezane s parkom.

6. člen (javna pooblastila upravljalca)

(1) Na podlagi javnega pooblastila upravljalec:

1. izdaja naravovarstvene smernice in naravovarstvena mnenja na območju narodnega parka,
2. izdaja naravovarstvene pogoje in naravovarstvena soglasja na območju narodnega parka,
3. pripravlja strokovne zasnove in izdaja kulturnovarstvena mnenja za varstvo nepremične dediščine na območju narodnega parka,
4. izdaja strokovne zasnove za interpretacijsko infrastrukturo za naravno in kulturno dediščino na območju parka
5. izdaja kulturnovarstvene pogoje in soglasja po zakonu na območju narodnega parka,

6. izdaja gradbena dovoljenja za graditev vseh objektov na območju narodnega parka, za katera gradbenih dovoljenj ne izdaja ministrstvo, pristojno za graditev
7. izdaja uporabna dovoljenja za vse objekte, za katere izdaja gradbena dovoljenja
8. izvaja neposredni nadzor na območju narodnega parka
9. upravlja z bazami podatkov o narodnem parku.
10. izdaja certifikate za turistične, gorske in druge vodnike, ki za plačilo vodijo obiskovalce na območju narodnega parka, za vodenje na območju narodnega parka
11. upravlja in gospodari z vsemi zemljišči in objekti v državni lasti, ki so povezani z uresničevanjem namena parka

7. člen (druge naloge upravljalca)

(1) Poleg nalog iz prejšnjih dveh odstavkov opravlja upravljavec tudi naslednje naloge:

13. izvaja raziskovalne naloge v zvezi z zavarovanim območjem;
14. sodeluje z mednarodnimi organizacijami s področja varstva narave;
15. sodeluje z upravljavci drugih zavarovanih območij doma in v tujini;
16. sodeluje z vzgojno-izobraževalnimi in znanstveno-raziskovalnimi ustanovami;
17. upravlja z obnovljenimi objekti kulturne dediščine, in kulturnimi spomeniki na območju narodnega parka v državni lasti,
18. spremlja stanje krajinske pestrosti na območju narodnega parka;
19. izvaja druge naloge, določene s statutom javne agencije.

(2) Če upravljavec sklene pogodbo iz osme alineje drugega odstavka tega člena imajo ne glede na predpise o ohranjanju narave pri izbiri skrbnika oziroma sklenitvi pogodbe o skrbništvu prednost pravne ali fizične osebe, ki imajo sedež ali stalno bivališče v narodnem parku in so za skrbništvo ustrezno usposobljene.

1. člen (Vodenje obiskovalcev na območju narodnega parka)

- (1) Upravljalca narodnega parka lahko organizira skupino posebej usposobljenih vodnikov po narodnem parku. Usposabljanje in delovanje take skupine vodnikov podrobno opredeli statut upravljalca.
- (2) Turistični, gorski, planinski, jamski in drugi vodniki, ki za plačilo vodijo obiskovalce na območju narodnega parka, morajo opraviti usposabljanje s področja poznavanja vrednot narodnega parka in njihovega ohranjanja in pridobiti ustrezen certifikat. Program usposabljanja odobri vlada. Usposabljanje na podlagi odobrenega programa lahko izvaja upravljalec, licenco za izvajanje usposabljanja po odobrenem programu pa na podlagi javnega razpisa lahko pridobijo tudi izobraževalne organizacije in ustanove, ki so registrirane za izobraževanje na višješolski ali visokošolski stopnji. Pogoje javnega razpisa na podlagi predloga upravljalca določi vlada.

2. člen (pridobivanje sredstev)

(1) Upravljavca pridobiva sredstva za izvajanje svojih dejavnosti:

20. iz proračuna Republike Slovenije,
21. iz prihodkov od prodaje blaga in storitev,
22. s sredstvi pridobljenimi z upravljanjem z nepremičninami in stvarmi, ki jim služijo,
23. z vstopninami, cestninami in parkirninami,
24. dotacijami, subvencijami in donacijami,
25. s trženjem zaščitenege imena Triglavski narodni park,

26. s pridobivanjem sredstev na podlagi sofinanciranja programov in projektov, ki so v skladu z namenom ustanovitve parka, iz sredstev lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov oziroma drugih organizacij;
27. iz drugih virov.

(2) Upravljavec lahko pridobiva sredstva tudi iz proračunov parkovnih občin v skladu z njihovimi programi oziroma s sprejetim načrtom upravljanja.

(3) Upravljalca razpolaga s presežkom prihodkov nad odhodki, v skladu s finančnim načrtom in načrtom upravljanja ter programom dela. Presežek prihodkov nad odhodki nameni upravljavec v skladu z letnim programom dela za razvoj lastne dejavnosti in nakup nepremičnin oziroma zemljišč na območju narodnega parka, lahko pa tudi za subvencije in dotacije, za ohranjanje planšarstva v narodnem parku, za okoljsko sanacijo objektov, sanacijo degradiranega okolja, izdajo publikacij v zvezi s parkom in za druge dejavnosti, ki so v skladu z nameni narodnega parka.

(4) Podrobnejše merila in postopke razdeljevanja subvencij in dotacij iz prejšnjega odstavka ter odločanje o razdeljevanju in nadzor nad njihovo namensko porabo predpiše minister, pristojen za ohranjanje narave.

43. člen (podatki)

- (1) Podatke, ki jih upravljavec rabi za opravljanje svoje dejavnosti, pridobiva z lastnimi raziskavami in od organizacij pooblaščenih za zbiranje podatkov ter drugih upravljavcev javnih zbirk podatkov.
- (2) Državni organi, javni zavodi, agencije in drugi pooblašчени upravljalci javnih zbirk podatkov, so podatke, ki jih upravljavec rabi za opravljanje svojih nalog iz 34., 35. in 36. člena, dolžni posredovati upravljavcu, pri čemer se osebni podatki varujejo skladno z zakonom. Za posredovanje se lahko zaračunajo le neposredni materialni stroški posredovanja.

NADZOR

44. člen (inšpekcijski nadzor)

(1) Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in predpisov ter ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave in inšpektorji, pristojni za varstvo kulturne dediščine.

(2) Uresničevanje določb tega zakona in predpisov ter ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na delovna področja drugih ministrstev, nadzorujejo tudi inšpektorji, pristojni za nadzor teh delovnih področij, v skladu z zakonom.

45. člen (nadzornik)

- (3) Parkovni nadzorniki (v nadaljnjem besedilu: nadzorniki) nadzorujejo spoštovanje zapovedi in prepovedi iz tega zakona ter spremljajo stanje v parku, opozarjajo osebe na varstvene režime in informirajo obiskovalce o naravnih in kulturnih vrednotah v parku. Nadzorniki so kot naravovarstvena nadzorna služba skladno s predpisi o ohranjanju narave oziroma varstva kulturne dediščine organizirani pri upravljavcu.
- (4) Nadzornik ima poleg pooblastil, določenih z zakonom, ki ureja ohranjanje narave, tudi pravico prepovedati dostop na območje, na katerega dostop ni dovoljen, oziroma preprečiti opravljanje dejavnosti, s katerimi se krši varstveni režim v parku.
- (5) Nadzornik mora opraviti ob usposabljanju, predpisanem v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave, tudi usposabljanje s področja varovanja kulturne dediščine.

46) člen (Kazni)

- (6) Kdor krši prepovedi ravnanj ali posegov iz 24., 25., 26., 29., 30., 31. ali 32. člena se kaznuje z mandatno kaznijo 200.000 do 2.000.000 SIT. S kršitvijo pridobljene koristi ali dobrine se odvzamejo.
- (7) V primeru, da upravljavec ali drug upravni organ izda dovoljenje za poseg v nasprotju z določili 30. člena se pravna oseba kaznuje s kaznijo od 1.000.000 do 10.000.000 SIT, odgovorna oseba pa s kaznijo od 500.000 do 2.000.000 SIT.
- (8) Če brez dovoljenja ali s protipravno izdanim dovoljenjem izvaja poseg v nasprotju s 30. členom, se pravna oseba kaznuje s kaznijo od 1.000.000 do 10.000.000 SIT, odgovorna oseba pa s kaznijo od 500.000 do 2.000.000 SIT. S kršitvijo pridobljene koristi ali dobrine se odvzamejo.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

To poglavje se oblikuje po potrditvi osnutka zakona. Okvirna vsebina poglavja:

a. Prehodne določbe:

- *prehod pristojnosti za izdajanje upravnih aktov (gradbena dovoljenja, naravovarstvene smernice itn. z upravnih enot in zavodov na upravljalca),*
- *dokončanje upravnih postopkov, ki so v teku (po obstoječih predpisih),*
- *razveljavitev sedanjega zakona o TNP, spremembe posameznih določb drugih predpisov*

b. Končne določbe

- *začetek veljavnosti zakona – npr. 15 dni po objavi*
- *začetek izdajanja upravnih aktov upravljalca (gradbena dovoljenja ...) – npr. v enem letu po uveljavitvi zakona.*
- *določiti rok v katerem je potrebno uskladiti prostorske akte države in parkovnih občin s tem zakonom in načrtom upravljanja*
- *do uskladitve prostorsko ureditvenih aktov države in parkovnih občin z zakonom in načrtom upravljanja naj se gradbena dovoljenja izdajajo le na podlagi načrta upravljanja*
- *s sprejetjem novega zakona prostorsko izvedbeni akti države in občin, ki so v nasprotju z tem zakonom ne veljajo več in na njihovi podlagi ni mogoče izdajati gradbenih dovoljenj*